

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

WSZELKIE UPRAWNIENIA KREDYTOWE.

INŻ. JAN HOLNICKI SZULC

MELJORACJE, WODOCIĄGI, KANALIZACJA.

WARSZAWA, ŻOLIBÓRZ ul. KOZIETULSKIEGO (d. wł.) TEL. 102-01.

KRAJOWE TOWARZYSTWO MELJORACYJNE Sp. Akc. ZARZĄD i CENTRALNE
BIURO TECHNICZNE:

Warszawa, ul. Kopernika 30. Tel centr. 58-04, 158-39, 158-01; dyr. 58-07, 506-36.

Skrót telegr. Warszawa — Meljoracje.

Oddziały: Toruń, Kalisz, Włocławek, Łęczyca, Radom, Częstochowa, Wilno, Piotrków, Płock, Brześć n/B.

Institucja o charakterze społecznym, powstała w 1905 r., współpracująca nad szerzeniem meljoracji z instytucjami państwowymi, samorządowymi i organizacjami rolniczymi — ukwalifikowana przez Ministerstwo Rolnictwa.

Ekspertyzy, projekty generalne dla wydziałów powiatowych i spółek wodnych, projekty szczegółowe oraz nadzór techniczny i kontrola nad wykonaniem wszelkich przedsięwzięć meljoracyjnych.

Meljoracje rolne (osuszanie, nawadnianie, zraszanie), meljoracje podstawowe (regulacja rzek, kanały), budowa stawów, zakłady wodne, technika sanitarna, budowa dróg, budowle wiejskie oraz pomiary dla celów parcelacji, scalania i t. p.

Kredyty długoterminowe i krótkoterminowe na sporządzanie projektów i wykonanie robót — w szerokich rozmiarach.

Do robót meljoracyjnych i drogowych

Do kopania i zasypywania rowów

Do rozkopywania pagórków

Do robienia nasypów — Do szlamowania stawów

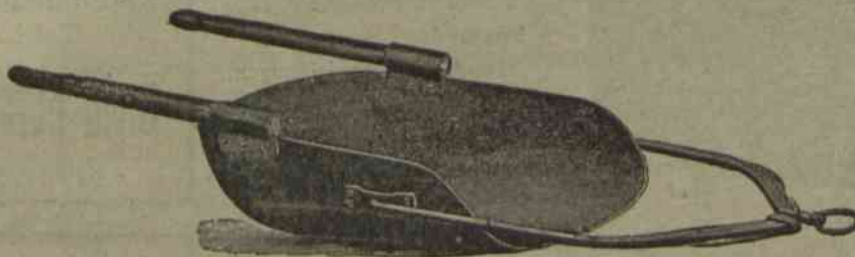
polecamy oryginalne amerykańskie SZUFLE KONNE

COLUMBUS

samoostrzące się, prasowane

z jednego kawałka blachy

stalowej

BRONIKOWSKI, GRODZKI I WASILEWSKI, S. A.

33, Senatorska — Warszawa. 11, Romanowicza — Lwów. 10, Pocztowa — Poznań.

Warszawa, 24 lutego 1929 r.

WIKLINY

sadzonek (sztobrów) odmian handlowych i meljoracyjnych (dla utrwalenia lotnych plasków)

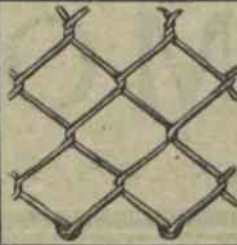
dostarcza:

Inżynier Fr. Borsuk, Zielna 24, Warszawa, tel. 260-80:

Kupuje towar bielony i zielony po cenach bieżących.

Dzierżawa plantacji i terenów wiklinowych.

Porady i oceny fachowe.

FABRYKA WYROBÓW DRUC. I ŻEL.

B. SMOLEŃSKI

fabr. ul. Madalińskiego 54, tel. 67-29
biuro ul. Elektoralna 4, tel. 121-29.

Siatki na ogrodzenia—bramy
—słupki—wyroby druc. i żelazne.

WALCE SZOSOWE MOTOROWE

Krajowego wyrobu i systemu „K O E T Z”

są bezsprzecznie najlepsze i najtrwalsze, albowiem: Mechanizmy ruchu oparte są na zasadach automobilowych. Wolnobieżny motor Diesel'a nie wymaga żadnej specjalnej obsługi. Szyja walca mieści jednocześnie zapasowe paliwo. Cała konstrukcja nośna wykonana jest nie z blachy, lecz z silnych bloków stalowych i jest doskonale zrównoważona. Koszt eksploatacji minimalny.

Budujemy również walce szosowe PAROWE

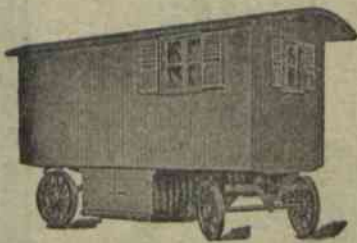
Prosimy zwracać się do naszego Dyrektora w Warszawie

Inż. B. RUDZIŃSKIEGO, Wilcza 39—4. Tel. 322-63

H. KOETZ NAST. SP. AKC. MIKOŁÓW — POLSKI GÓRNY ŚLĄSK

BUDUJMY POLSKĄ WIEŚ OGNIOTRWALE.

UDOSKONALONE MASZyny DO WYROBU

Dachówki cementowej,
Pustaków betonowych,
Cembrowin studziennych,
Słupów, Rur, Płyt
chodnikowych
z piasku i cementu

Betoniarki,
Wozy mieszkalne,
Beczkowozy do
polewania szosy

POLECA

FABRYKA MASZYN

RZEWUSKI i S-ka Sp. Akc.

WARSZAWA, ULICA ORDYNACKA № 7.

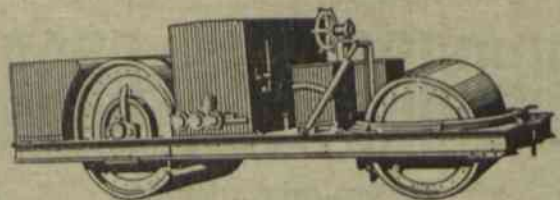
„TEREBENTHEN”

ZJEDNOCZONE FABRYKI TERPENTYNY
PUSZCZY BIAŁOWIESKIEJ.

Karbolineum do impregnacji budynków.
Tektura Smółcowa, Smoła.

B-cia Porowscy i P. Godlewski Sp. Akc.

ZŁOTA 62.

WALCE DROGOWE MOTOROWE
WSZELKIE MASZyny DROGOWE

NILS BARRÉN Sp. z o. o.

Warszawa, Kopernika 13, tel. 52-05.

czas. 13458/11/8

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO.

PRENUMERATA KWARTALNA
10 ZŁOTYCH POLSKICH.
NUMER POJEDYNCZY I ZŁOTY.
KONTO CZEKOWE POCZT. KASY OSZCZ. № 1520.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA, PLAC NAPOLEONA 7
TELEFONY. 131-92 I 225-50.

Redakcja rękopisów niezwraca.

Ceny ogłoszeń: Całe wolne miejsce na pierwszej stronie okładki 300 zł.; 1/2 — 150 zł. Cała strona poza tekstem 200 zł., 1/2 — 100 zł., 1/4 — 50 zł. W tekście o 50% drożej. Ogłoszenia związków samorz., dostarczone bezpośrednio do administracji, o 25% taniej. Ogłoszenia, nadesłane bez podania wymiaru, drukuje się na 1/4 strony.

Kierownik Redakcji Aleksander Bogustawski.

Komitet Redakcyjny: Józef Bek, Stefan Boguszewski, Dr. Władysław Dalbor, Wacław Gajewski, Władysław Korsak, Joachim Wołoszynowski.

ROK XI.

WARSZAWA, 24 LUTEGO 1929 R.

Nr. 8

TRESC NUMERU 8: „Usprawnienie gospodarki samorządowej” — M. Prawdzic-Layman. Kwestje podatkowe i stosunek do tych kwestyj płatników — Stary Skarbowiec. Przegląd orzecznictwa. Dookoła spraw samorządowych. Z życia samorządu. Gmina wiejska i miejska: a) Wiejska szkoła życia społecznego — J. Niecko. b) W sprawie działalności gm. Suchowola pow. Radzyńskiego. c) Z gmin. Wiadomości gospodarcze. Poradnik. Wiadomości nadesłane. Ogłoszenia.

KALENDARZ SAMORZĄDOWY NA ROK 1929.

Trudności techniczne spowodowane między innymi przez silne i długotrwałe mrozy utrudniły nam wydanie na czas „Kalendarza Samorządowego na rok 1929.” Chcąc przyspieszyć obecnie dostarczenie „Kalendarza” zainteresowanym, niniejszem zawiadamiamy, że wysyłamy „Kalendarz Samorządowy na rok 1929” wszystkim prenumeratorom „Samorządu” w nadziei, iż, tak jak w ubiegłych latach, przyjętym będzie jako niezbędny podręcznik w pracy samorządowej. Ci zaś z prenumeratorów, którzyby nie zechcieli otrzymać „Kalendarza”, zechcą natychmiast zawiadomić o tem **ADMINISTRACJĘ TYG. „SAMORZĄD” (WARSZAWA PLAC NAPOLEONA 7)** lub go odesłać nam po otrzymaniu. Należność wraz z przesyłką w sumie 7 złotych nadsyłać należy na konto P. K. O. № 1520.

Wyszedł z druku pierwszy numer kwartalnika wydawanego przez Biuro Zjazdów Samorządu Ziemskiego p. t.:

SAMORZĄD TERYTORJALNY

KWARTALNIK, POŚWIĘCONY TEORJI I ŻYCIU SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

REDAKTOR JÓZEF BEK

Kwartalnik ukazywać się będzie w rozmiarach 8-10 arkuszy druku. Zawierać będzie następujące stałe działy: Rozprawy, materiały statystyczne i opisowe, kronika, przegląd ustawodawstwa, przegląd piśmiennictwa, biblijografia polska i obca.

Pierwszy numer zawiera następujące prace: B. Markowski — Dochody i wydatki samorządu terytorjalnego według budżetów na rok 1927-28. Dr. J. Dunikowski — Orzecznictwo Najwyższego Trybunału Administracyjnego. R. Grochowski — Państwowa Rada Samorządowa. C. Galasiewicz — Stan i zadania samorządu na terenie województwa białostockiego. J. Bek — Działalność samorządu powiatowego w b. Galicji od r. 1868 — 1918 (pilna potrzeba monografji). Nadto obszernie działy: kronika, przegląd ustawodawstwa, przegląd piśmiennictwa, biblijografia polska i niemiecka. Adres Redakcji i Administracji: **Biuro Zjazdów Samorządu Ziemskiego: Warszawa, Plac Napoleona 7. Tel. 225-50 i 131-92.** — Prenumerata roczna — 20 zł. Pojedynczy egz. 5 zł.

W 1749/78/114

„Usprawnienie gospodarki samorządowej“

Pozwalam sobie poczynić spostrzeżenia nad projektem p. starosty Maćkowskiego o stworzeniu funkcji „Wojewódzkiego Inspektora Gospodarczego“ przy każdym Wydziale Wojewódzkim, który odgrywałby rolę łącznika między bankami, które udzielają kredytu a samorządami. (Patrz „Samorząd“ Nr. 3).

Przystępuję do tego z tem przeświadczeniem, że krytyka wszelkich projektów w dziedzinie jeszcze organizującego się właściwie u nas życia samorządowego, jest rzeczą niezbędną. O ile Prusy dostarczają nam pod niejednym względem wzorów ustrojowych dla samorządu, to tam, etapem poprzedzającym zjawienie się ustawy, jest ogień rzeczowej krytyki, kilkuletnie studia poszczególnych zagadnień, co sprawia, że ustawy pruskie są tak znakomicie przystosowane do potrzeb życia i różnych konjunktur, iż bez zmiany trwają całe dziesięciolecia. Rzeczywistość polska, niestety, grzeszy mniejszą systematycznością i dlatego ustawy nasze nie noszą cech długotrwałości.

Niezwykle wartościową jest argumentacja p. starosty, uzasadniająca jego projekt, ujęta pod kątem widzenia usprawnienia gospodarki samorządowej.

Niezaprzeczalnie trafne są spostrzeżenia — że działalność gospodarca znajduje inicjatywę twórczą przeważnie u kierowników samorządów powiatowych, że rozmach pracy w samorządach i jej kierunek uzależnionym jest od indywidualności często zmieniających się kierowników samorządu, skutkiem czego nie ma tej ciągłości pracy i nie jest ona skoordynowana z „nastawieniem“ gospodarzem Państwa i wreszcie, że kredyt dla samorządów w sezonie budowlanym, letnim jest sprawą niezwyklej wagi, bo w tym właśnie okresie samorządy nie mają wpływów. Ustalenie rodzaju i form koordynacji poczynań gospodarczych samorządów z akcją gospodarczą całości Państwa ma pewien ciężar gatunkowy, bo pozwala dokładniej uzasadnić potrzebę usprawnienia tej dziedziny. Uważam, że nie można się zgodzić na scentralizowane „uplanawianie“ przez Państwo prac samorządów i ich ocenę li tylko pod kątem widzenia potrzeb Państwa. Uwzględnienie potrzeb regionu, to znowuż sprawa bardziej skomplikowana, niżby się na pierwszy rzut oka zdawało. Poznanie regionu prawie że się równoważy ze stworzeniem monografji jego, a to jest wykonalne dopiero po kilkuletnich, zbiorowych i usilnych studiach, więc też do czasu zakończenia tych prac można jedynie w przybliżeniu sądzić o potrzebach regionalnych.

Regionalizm polski, znajdujący się w stadium zaczątkowym, nabiera z latami coraz większego znaczenia, czemu sprzyja wyraźne stanowisko Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (okólnik Nr. 209, z dn. 30 listopada 1927 r. Min. Składkowskiego do Wojewodów w sprawie studiów nad terenami wojew., jako jednostek regionalnych) i co się pokrywa z zasadą decentralizacji i dekoncentracji administracji ogólnej, wyrażoną w art. 65 Konstytucji Rzplitej.

Regionalizm uznać należy za zjawisko pozytywne ze stanowiska Państwa, pod tym jednak warunkiem, że nie będzie on sztuczny, to zn. o ile granice podziału

administracyjnego zostaną dostosowane do sfery regionalnych wpływów gospodarczych. W związku z tem można się liczyć poważnie z możliwością nowego podziału administracyjnego Państwa. Mojem zdaniem, nie ulega krytyce, że ukartowanie komórek terytorjalnych Państwa podług ich całościowości gospodarczej, kulturalnej może i etnograficznej z pewnemi zastrzeżeniami wyklaruje rolę główną, jaką odegrać powinny poszczególne okręgi gospodarcze w Państwie. Ułatwi to orientację, co do celowości przedsięwziętych przez powiaty, bądź województwa akcji, usunie szkodliwą i tak powszechną możliwość eksperymentowania w działaniach gospodarczych. Dodamy nawiasem, że niekiedy nieplannowo pomyślane przez kierowników samorządów akcje powstają przeważnie z chęci wykazania się błyskotliwym efektem pracy.

Gdy powstanie samorząd wojewódzki, to już z tytułu jego kompetencji podobnym zjawiskom będzie się przeciwdziało. Zwiększenie tedy sfery wpływów samorządów wojewódzkich na powiaty wyrazi się niebawem również i w przestrzeganiu samoradności i samowystarczalności samorządów niższego rzędu oraz w ich współdziałaniu ze sobą. Z tego względu uważam za racjonalniejsze dążyć do organizacji najpierw samorządów wojewódzkich, do przeprowadzenia studiów regionalnych, a dopiero potem do stwierdzenia, czy utworzenie urzędu Wojewódzkiego Inspektora Gospodarczego jest niezbędne. Pośpiech w tym względzie mógłby stworzyć jedynie paljatyw. Wypracowana świadomość sytuacji gospodarczej poszczególnych powiatów powinna cechować przedewszystkiem wydziały wojewódzkie i dlatego jedynie byłby wskazanym większy wgląd w poczynania powiatów, by zapobiedz upośledzaniu najgłówniejszych dla każdego powiatu potrzeb, więc raz będzie to gospodarka drogowa, to znowuż meljoracje, popieranie rolnictwa, opieka społeczna, higjena publiczna, oświata i t. p.

Normalizacja ułatwień kredytowych dla powiatów ze strony banków — to problem, rzecz można ogólnopolski, przerastający siły poszczególnych jednostek, a nawet korporacji prawnopublicznych. Zjazdy wojewódzkich inspektorów gospodarczych w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, przewidziane w projekcie p. starosty, w celu ustalenia możliwości i granic kredytowania poszczególnych akcji samorządów i celowej parcelacji kredytów pomiędzy województwa i powiaty, to, mojem zdaniem, byłoby jedynie udogodnieniem dla powiatów, to byłoby koniec „błagalnych procesyj“ przedstawicieli samorządów po bankach, ale nie byłoby to rozwiązaniem problemu normalizacji ułatwień kredytowych. Pracować jednak nad tem należy, gdyż kredyt, to podstawa rozwoju działalności samorządów.

Może celowszem byłoby przydzielenie poszczególnych województw do określonych banków, by uniknąć dezorientacji co do wyboru źródła kredytowego i by zgóry na każdy rok ustalało się wysokość kredytów, na jakie dane województwa mogłyby na pewne liczyć.

Michał Prawdżic - Layman.

Kwestje podatkowe i stosunek do tych kwestyj płatników

W życiu gospodarczem Państwa Polskiego wysu-
nęła się obecnie na pierwsze miejsce sprawa reorgani-
zacji państwowych podatków bezpośrednich i podat-
ków komunalnych.

Na zebraniach związków i stowarzyszeń gospo-
darczych różnych grup ludności, kupców, przemysłow-
ców i ziemian, na zjazdach przedstawiciele tych grup
były omawiane w roku 1928 przeważnie sprawy podat-
kowe.

W czasie dyskusji na powyższych zebraniach i
zjazdach stwierdzono, że wysokość stawek podatków,
sposób ich wymiaru i egzekucja działają destrukcyjnie
na życie gospodarcze Państwa, tamują rozwój tego ży-
cia, rujnują warsztaty pracy, zniechęcają ludność do
zajęcia się przemysłem i handlem, ujemnie oddziaływu-
ją na bilans handlowy Państwa i utrudniają dopływ ka-
pitałów zagranicznych. Pozostawienie w obecnym sta-
nie sprawy podatków nietylko zagraża ruiną poszcze-
gólnych warsztatów pracy, ale może podkopać gospo-
darczy byt Państwa.

Należy jednak zaznaczyć, że równocześnie na
wszystkich wyżej wymienionych zebraniach uznawano,
że Państwo Polskie wobec wielkich potrzeb życia pań-
stwowego i społecznego musi otrzymywać dostatecznie
wysokie środki w kwotach wyznaczonych w budżecie
państwowym, by pokrywać najniezbędniejsze wydatki
na zabezpieczenie Państwu odpowiedniego stanowiska
w życiu międzynarodowym, możliwości rozwoju oraz
wykonania zadań nowoczesnego państwa w sferze ur-
ządzenia komunikacji, robót publicznych, oświaty, sa-
nitarnych urzędzeń i t. d.

Przystąpiły też obecnie do rozważania zagadnień
podatkowych i sfery rządowej oraz czynniki ustawo-
dawcze, jak o tem świadczą urzędzane przez instytucje
rządowe narady w sprawach podatkowych, wniesienie
projektów podatkowych do Sejmu, debaty w komi-
sjach sejmowych i uchwały tych komisji.

Rozstrzygnięcie jednak zagadnień podatkowych,
powodujących obecnie tyle zażaleń i protestów, nie mo-
że nastąpić li tylko w drodze zmian ustaw i przepisów
podatkowych. Wiadomą jest zasada, że żadna ustawa
i żadne przepisy nie mogą objąć wszystkich zjawisk i
faktów życia społecznego, a tembardziej życia gospo-
darczego, że przy zastosowaniu wszelkich ustaw bar-
dzo wiele zależy od sposobu wykonania tych ustaw, od
umiejętności wykorzystywania miejscowych warunków
i od stosunku społeczeństwa do zarządzeń władz i sto-
sunku władz do społeczeństwa. Powyższa zasada ma
doniosłe znaczenie i w Polsce, gdzie życie gospodarcze,
po wielkim przewrocie dziejowym, po złączeniu dziel-
nic, które w ciągu wieków całych znajdowały się pod
wpływem różnych systemów państwowych i odmien-
nych stosunków społeczeństwa do władz państwowych,
nie mogło i nie może jeszcze wejść na tory normalne
i nie jest stabilizowane, gdzie z powodu okresów in-
flacji, wielkich wahań w cenach towarów, w stosun-

kach kredytowych, w stopie procentowej oraz zmien-
ności rozporządzeń władz, stosunki gospodarcze są nie-
pewne, a wszelkie kalkulacje, plany gospodarcze oraz
rezultaty pracy podlegają nieprzewidzianym i nieokreś-
lonym wpływom i okolicznościom. Należy też dodać,
że przy wydawaniu ustaw podatkowych nie zawsze
przyjmowane są za zasadę potrzeby Państwa i ekono-
miczne warunki, ale też mają doniosłe znaczenie walka
klas, wpływy partyjne, kolizja interesów materialnych
poszczególnych grup zawodowych, co jeszcze w więk-
szym stopniu utrudnia zastosowanie tych ustaw do ży-
cia gospodarczego.

Wprowadzenie więc w życie ustaw podatkowych
w Polsce, wymiar i egzekucja podatków wymagają od
władz skarbowych wielkiej znajomości warunków ży-
cia gospodarczego, zrozumienia stanu gospodarczego
poszczególnych płatników i grup płatników, a także du-
żego taktu i poczucia sprawiedliwości w stosunku do
płatników, czego w wielu wypadkach, jak stwierdzono
na wyżej wymienionych zebraniach, nie było, a prze-
ciwnie, wymiar podatków częstokroć odbywał się zbyt
szablonowo i formalnie bez zbadania zdolności płatni-
czej poszczególnych jednostek, stosunek władz do po-
datników był nacechowany znaczną dozą nieufności,
przyczem wszelkie wątpliwości w kwestjach płatniczych
rozstrzygano w myśl zasady „in dubio pro fisco”, na
korzyść skarbu i wogóle przy wymiarze i ściąganiu po-
datków kierowano się przeważnie zasadą, aby na po-
trzeby skarbu zbierać możliwie największe kwoty, nie
zważając na skutki dla bytu materialnego płatników.
Z drugiej zaś strony, materiały znajdujące się u władz
skarbowych i w komisjach rozważających sprawy po-
datkowe, udowadniają, że płatnicy w większości wy-
padków zaniedbywali wykonywania przepisów podat-
kowych z powodu nieuświadomienia lub lekceważenia
tych przepisów, nie gromadzili dostatecznych dowodów
do należytego wymiaru podatków lub przedkładali wła-
dzom skarbowym świadomie nieścisłe lub nieprawdzi-
we dane. Poza tem nasi płatnicy nie czynili starań oso-
biście lub przez związki o złagodzenie uciążliwych prze-
pisów podatkowych lub obciążeń podatkowych, rujnu-
jących ich byt, nie mieli też należytego wpływu na do-
bór odpowiednich członków w komisjach szacunko-
wych i podatkowych i wogóle nietylko nie przyczyniali
się do wyjaśnienia stanu gospodarczego poszczególnych
grup, ale przeważnie w stosunkach swych do władz nie
kierowali się należytą życzliwością.

Bez unormowania więc stosunku władz skarbowych
do płatników i płatników do władz skarbowych, bez
zmiany sposobu wymiarów i egzekucji podatków, trud-
no spodziewać się, by drogą zmodyfikowania ustaw i
przepisów podatkowych kwestje podatkowe zostały
rozstrzygnięte i pozatem nie wpływały ujemnie na ży-
cie gospodarcze i usposobienie mas ludności.

Takie unormowanie stosunków pomiędzy płatni-
kami i władzami skarbowymi i współdziałanie z temi

władzami przy wymiarze podatków mogłoby nastąpić nietylko w drodze rozporządzeń władz, ale też przez zorganizowanie zbiorowych wysiłków płatników lub też przez akcję miejscowych samorządów. Należy zauważyć, że wypowiedziane na zebraniach przedstawicieli płatników zarzuty w znacznym stopniu stosowały się i do podatków komunalnych, a mianowicie stwierdzono, że obciążenie podatkami komunalnymi częstokroć jest więcej rujnujące warsztaty pracy niż obciążenie podatkami państwowymi, że system wymiaru i ściągania podatków komunalnych jest wadliwy, że przy wielkiej ilości tych podatków komunalnych niema należytego zastosowania systemu tych podatków do zdolności płatniczej miejscowej ludności. Z drugiej zaś strony samorządy, nie mając znacznych dochodów od przedsiębiorstw komunalnych, od monopoli i operacji kredytowych, czerpią środki przeważnie z podatków bezpośrednich lub dodatków do podatków państwowych i z tego powodu rozwój samorządów prawie całkowicie jest zależny od gospodarczego stanu i zdolności płatniczej miejscowej ludności. Wobec powyższego akcja samorządów w sferze finansów komunalnych nie może iść li tylko w kierunku ściągania od miejscowej ludności większej ilości środków, ale też musi mieć za zadanie ułatwianie miejscowej ludności wykonania zobowiązań podatkowych i unormowania stosunku ludności do zapotrzebowań władz podatkowych.

Skierowana w tym sensie akcja samorządów mogłaby się wyrazić:

a) w wyborze doświadczonych i odpowiednich członków komisji szacunkowych i podatkowych, którzy mieli by czas i możliwość zbadania zdolności płatniczej poszczególnych grup ludności i byłiby niezależni w wypowiedzaniu swej opinii przy wymiarze podatków;

b) w zorganizowaniu biur porad w sprawach podatkowych pod kierownictwem doświadczonych i godnych zaufania osób, u których płatnicy za niewysoką opłatą mogliby otrzymać wskazówki i porady co do wykonania zobowiązań podatkowych i obrony swych praw;

c) w zbadaniu chociaż częściowem zdolności płatniczej poszczególnych grup ludności, w przedstawianiu władzom uchwał lub memorjałów o zmniejszeniu rujnującego obciążenia podatkowego;

d) w zreformowaniu systemu, wymiaru i egzekucji samoistnych podatków komunalnych i uproszczenia formalności, które stają się zbyt uciążliwymi dla płatników.

Wogóle w organizowaniu pomocy ludności przy wykonywaniu zobowiązań podatkowych, które obecnie powodują tak groźne niedomagania w życiu społecznym, jak poszczególnych grup płatników, tak też i całej ludności.

Stary Skarbowiec.

Przegląd orzecznictwa

DRZEWO NA PNIU, JAKO „NIERUCHOMOŚĆ Z NATURY” (art. 521 K. C.), NIE PODLEGA W MYŚL ART. 55 USTAWY O TYMCZ. UREG. FIN. KOM. Z DNIA 11 SIERPNIĄ 1923, DZ. U. POZ. 747, ZAJĘCIU W DRODZE ADMINISTRACYJNEJ NA POKRYCIE ZALEGŁYCH PODATKÓW KOMUNALNYCH.

Na pokrycie zaległych podatków komunalnych dokonał Wydział powiatowy biłgorajski zajęcia drzewostanu na pniu w lasach należących do Ordynacji Zamoyskiej. Wojewoda lubelski nie uwzględnił wniesionego przeciw temu zarządzeniu rekursu Ordynacji, wobec czego Ordynacja wniosła skargę do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, wywodząc, że nieruchomości, jaką jest drzewo na pniu, nie może podlegać egzekucji w drodze administracyjnej.

Najwyższy Trybunał Administracyjny wyrokiem z dnia 20 grudnia 1928 r. L. Rej. 542/26, uwzględniając wywody wniesionej skargi, uchylił zaskarżone orzeczenie jako niezgodne z ustawą.

Trybunał umotywował swoje orzeczenie w sposób następujący:

Przedmiotem sporu jest tryb egzekwowania z majątku skarżącego przez Wydział powiatowy w Biłgoraju samoistnych podatków komunalnych. W tej mierze miarodajną jest przede wszystkim ustawa z dnia 11-go sierpnia 1923 r. o tymcz. ureg. fin. kom., która w art. 55 stanowi, iż nieuiszczone we właściwym czasie samo-

istne daniny komunalne ściąga zarząd związku komunalnego w drodze egzekucji wedle przepisów o egzekucji podatków państwowych. Jeżeli chodzi o tryb egzekucji podatków państwowych w b. zaborze rosyjskim, to obie strony zgodnie uznają, że ogólne normy w tym względzie zawarte są w art. art. 108 i 285 ros. ustaw w o podatkach bezpośrednich (Zb. pr. ces. ros. tom V). W myśl tych przepisów w wypadkach niezapłacenia podatków państwowych przez właścicieli majątków ziemskich, egzekucję kierować należy na dochody owego majątku, względnie ruchomości stanowiące własność płatnika, z wyłączeniem przedmiotów, wskazanych w art. art. 973 i 974 ustawy post. cyw. Według zaś art. 973 p. 9 nie ulegają zajęciu przy egzekucji kierowanej do majątku ruchomego dłużnika, ruchomości, stanowiące według przepisów prawa cywilnego przynależność majątku nieruchomości. Władza pozwana w zaskarżonym orzeczeniu wysnuła z treści wyżej przytoczonego art. 55 ustawy o tymcz. ureg. fin. kom. — ten wniosek, że przy egzekucji podatków komunalnych mogą być stosowane i środki egzekucyjne, przewidziane w ustawie z d. 6 lipca 1923 r. o poborze daniny lasowej na cele odbudowy Kraju i rozporządzeniu wykonawczem do powyższej ustawy Ministra Robót Publicznych z d. 25 września 1923 r. Stanowiska tego Najwyższy Trybunał Administracyjny za słuszne nie uznaje. Powołana ustawa wydana została celem zaspokojenia niecierpiącej zwłoki potrzeby ogólnej odbudowy zniszczonych przez wojnę osiedli ludzkich; nosi więc cechy ustawy

wyjątkowej, zatem i przepisy egzekucyjne w niej zawarte nie mogą być stosowane w sprawach egzekucji podatków komunalnych. Należy zatem sprawę rozpoznać na zasadzie przepisów ogólnych o egzekucji podatków państwowych i w myśl tych przepisów ustalić, czy poręby przeznaczone do eksploatacji na rok najbliższy według planu gospodarstwa leśnego powstałego z inicjatywy właściciela, a zatwierdzonego przez właściwą Komisję Ochrony lasów, mogą być uważane za ruchomość, podlegającą zajęciu w drodze egzekucji podatków. W tej mierze decydującymi są przepisy obowiązującego na terenie b. Kongresówki Kodeksu Cywilnego, a mianowicie art. 517 — 536. Według tych przepisów majątek jest nieruchomy albo z natury swojej, albo z przeznaczenia, albo z przedmiotu, do którego się stosuje. Za nieruchomości z natury swojej, prawnie uważa grunta i budynki, wiatraki lub młyny wodne na słupach umocowane, zbiory na pniu i owoce drzew, jeszcze nie zebrane, zwierzęta, przez właścicieli gruntu oddane dzierżawcy do uprawy roli, o ile na skutek umowy są przywiązane do gruntu, rury do prowadzenia wody w domu. Artykuł zaś 521 głosi dosłownie, że „Cięcia zwyczajne w lasach niskopiennych lub na podzielonych na poręby lasach wysokopiennych stają się ruchomością jedynie w miarę ścinania drzew”.

Jeżeli zestawień wyżej przytoczoną treść dosłowną powyższego artykułu, oraz w szczególności użyty w nim wyraz „jedynie” — który ustala konieczny waru-

nek zmiany charakteru spornego obiektu, z okolicznością, że artykuł 521 mieści się w szeregu artykułów wymienających przedmioty, stanowiące nieruchomość z natury, oraz z treścią poprzedniego art. 520, który zezwala uważać za ruchomość zboże dopiero z chwilą ścięcia, owoce z drzew z chwilą oddzielenia — a — gdy część tylko plonu zebrano, ruchomością będzie jedynie część zebrana — to nie ulega wątpliwości, że prawodawca drzewo na pniu stojące, bez względu na to, jaki los je niebawem spotkać ma, za nieruchomość uważać nakazuje. Jeżeli chodzi o udział woli właściciela w nadawaniu przedmiotom charakteru nieruchomości lub ruchomości, to wola ta ma decydujące znaczenie odnośnie nieruchomości z przeznaczenia, wyszczególnionych w art. 524, co zaś do ruchomości, to zgodnie z art. 527 majątek jest ruchomy jedynie z natury swojej lub z rozporządzenia ustawy; co należy uważać za ruchomość z rozporządzenia ustawy — wylicza art. 529, artykuł zaś 528 stanowi, że nieruchomością z natury swojej są przedmioty, mogące przenosić się z miejsca na miejsce.

W wyniku powyższego należy dojść do wniosku, że w świetle przytoczonych przepisów władza pozwana nie miała podstawy do traktowania przeznaczonych do eksploatacji poręb w lasach Ordynacji Zamoyckiej — za ruchomości, i stosowania do nich przepisów o egzekucji podatków państwowych, ustanowionych do zajęcia ruchomości.

Dookoła spraw samorządowych

RADJOWE AUDYCJE SAMORZĄDOWE W M. MARCU.

Staraniem Związku Miast i Biura Zjazdów Samorządu Ziemi nadawane są przez „Polskie Radio” w Warszawie odczyty i komunikaty o samorządzie. Odczyty nadawane są dwa razy w miesiącu, komunikaty — co sobota o godz. 15.35 — 15.50.

W m. marcu nadane będą dwa odczyty, poświęcone zadaniu budowy i utrzymania dróg w Polsce, które wygłosi starosta powiatu Warszawskiego Wacław Gajewski.

Odczyty będą nadane w czwartek 14-go marca (godz. 17.25) oraz w czwartek 28-go marca (godz. 17.25).

INTERPRETACJA ART. 54 ROZPORZĄDZENIA PREZYDENTA R. P. O POSTĘPOWANIU PRZYMUSOWEM W ADMINISTRACJI.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych rozesłało w powyższej sprawie do wojewodów okólnik nr. 30 (z dn. 29 stycznia r. b. za l. S.S. 2191(I) następującej treści: — Art. 54 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej Polskiej z dn. 22.III.1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. U. R. Nr. 36, poz. 342) zawiera postanowienie, że gminy przeprowadzające egze-

kucję należności pieniężnych pobierają na swoją rzecz odszkodowanie, które obciąża płatnika (zobowiązanego).

Wobec zgłoszonych do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych wątpliwości na tle interpretacji tego postanowienia, czy mianowicie z postanowienia tego wynika obowiązek, czy też tylko prawo dla gmin do pobierania odszkodowania, Min. Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że samo brzmienie postanowienia („gminy..... pobierają”) wskazuje na wolę ustawodawcy ustanowienia obowiązku gmin do pobierania wspomnianego odszkodowania, gdyby bowiem ustawodawca chciał był pobieranie odszkodowania uzależnić od uznania poszczególnych gmin, byłby zamiast wyrażenia: „pobierają” użył wyrażenia: „mogą pobierać”.

Za taką wykładnią przepisu art. 54 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej Polskiej z dn. 22.III.1928 r. przemawia także ten wzgląd, że gminy wskutek rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 22.III.1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji stają się organem egzekucyjnym dla ściągania należności różnych instytucji i osób prawa publicznego, w związku z czym gminy niewątpliwie będą musiały zwiększyć swój aparat administracyjny względniełożyć większe wydatki na administrację. Gdyby stanąć na stanowisku, że gminy za przeprowadzenie egzekucji na podstawie cytowanego rozporządzenia mogą brać od płatników odszkodo-

wanie, mogą jednak również zaniechać jego pobierania, to w gminach, któreby w tym drugim kierunku poszły, zwiększone wskutek tych nowych obowiązków wydatki administracyjne spadłyby na ogół płatników podatków. Przeciw takiemu obciążaniu podatników przemawiałaby chociażby okoliczność, że wynagrodzenie gmin, jakie na podstawie art. 54 rozp. Prez. Rzplitej z dnia 22.III.1928 r. (Dz. Ust. Nr. 36, poz. 342) uiszcza opieszale płatnik, jest w dużym stopniu również karą dla niego za nieuiszczenie w terminie egzekwowanej należności i byłoby oczywiście niesłusznym, aby z powodu tej jego opieszłości spadały jakieś ciężary na innych płatników.

W SPRAWIE WYBIERALNOŚCI NA CZŁONKÓW WOJEWÓDZKICH ORGANÓW KOLEGIALNYCH.

W okólniku Nr. 29 (z dnia 29.I r. b., za L. SS. 2392/I koleg./R.). Min. Spraw Wewn. wyjaśniło:

— Wobec licznych zapytań w sprawie wybieralności na członków wojewódzkich organów kolegialnych — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia co następuje:

Art. 48 ust. 1 p. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej Polskiej z dn. 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz admin. ogólnej stawia tylko jeden warunek wybieralności na członka wydziału wojewódzkiego: posiadanie biernego prawa wyborczego do rady wojewódzkiej. W myśl zaś art. 42 ust. 2 tegoż rozporządzenia prawo wybieralności do rady wojewódzkiej posiadają z wykluczeniem funkcjonariuszów miejscowej administracji państwowej i samorządowej wszyscy mieszkańcy danego powiatu wzgl. miasta wydzielonego, którym przysługuje prawo wybieralności do rady gminnej wzgl. miejskiej. Z zestawienia tych przepisów wynika, że piastowanie mandatu członka rady gminnej wzgl. miejskiej, członka rady wojewódzkiej oraz członka wydziału wojewódzkiego ani nie jest od siebie współzależny ani ze sobą nie koliduje.

Ze względu jednak na koordynację działalności rad wojew. z wydziałami wojew. jest wskazane, ażeby członkowie wydziałów wojew. o ile nie są jednocześnie członkami rad wojew. brali udział w posiedzeniach rad wojewódzkich z głosem doradczym. —

OBLICZANIE RYCZAŁTU DLA INSPEKTORA SAMORZĄDU GMINNEGO ZA WYJAZDY SŁUŻBOWE.

W piśmie do wojewody w Lublinie z dnia 6-go lutego r. b. za l. SS.2105/2 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zajęło w sprawie ryczałtowania wyjazdów inspektorów samorządu gminnego następujące stanowisko:

— „Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zauważa, że w myśl okólnika M-stwa Spr. Wewn. Nr. 70 z dnia 21.VII.1926 r. Nr. SF.5274/26 inspektorowie samorządu gminnego nie powinni pobierać ryczałtu za wyjazdy służbowe, lecz należy im za każdy wyjazd w obręb powiatu wypłacać djety oraz zwracać rzeczywiste koszty podróży. W powołanym okólniku zastrzeżono, że przy

zatwierdzaniu budżetów władze nadzorcze powinny przestrzegać, żeby ogólna suma wydatków na djety i koszty podróży inspektora samorządowego nie przekraczała 50% uposażenia pracownika samotnego w VII grupie uposażenia szczebel „a”.

Ponieważ od czasu wydania rzeczzonego okólnika normy djet przy podróżach służbowych funkcjonariuszów państwowych, a więc zgodnie z postanowieniem § 17 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dn. 30.XII.1924 roku Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 1073 także przy podróżach służbowych pracowników komunalnych, zostały podwyższone, przeto Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nie ma nic przeciwko temu, ażeby wyż. wspomniana norma maksymalna 50% uposażenia pracownika samotnego w VII grupie uposażenia szczebel „a” obliczana była z uwzględnieniem 15% dodatku komunalnego oraz 10% i 15% zasiłku, jakie obecnie pobierają pracownicy komunalni.

Powyższe stanowisko Ministerstwo zakomunikowało wszystkim wojewodom (z wyjątkiem Śląskiego) przy okólniku nr. 37 (z dn. 6 lutego 1929 r. za l. SS. 2105/2).

KASOWANIE ZNACZKÓW STEMPLOWYCH NA RACHUNKACH.

(H.). Z uwagi na to, iż kwestja powyższa interesować może zarządy związków komunalnych, podajemy dotyczące wyjaśnienia M-stwa Spraw Wewn., podane w okólniku z dn. 10.XII.1928 r. Nr. 247:

Uiszczenie opłaty stempłowej od rachunku *znaczkami stempłowymi* wtedy tylko jest prawidłowe:

1) gdy opłata stempłowa, przypadająca od danego rachunku, nie przekracza bez 10% dodatku nadzwyczajnego — kwoty 100 złotych;

2) gdy nakleiono znaczki stempłowe w należnej wysokości, a zarazem 3) gdy znaczki te skasowano *w jeden ze sposobów, przewidzianych w ustępie trzecim art. 74 ustawy o opłatach stempłowych*. Zatem niekasowanie znaczków stempłowych na rachunku, lub skasowanie ich wadliwie (np. przez przekreślenie atramentem na krzyż) lub też w sposób, który jedynie częściowo pokrywa się ze sposobem kasowania, przewidzianym w wymienionym artykule (skasowanie bądź tylko datą, bądź tylko pieczętką firmową) należy uważać za „uiszczenie w sposób nieprawidłowy”. Natomiast naklejenie znaczków stempłowych na odwrotnej stronie rachunku, o ile pozatem zachodzą warunki, podane wyżej pod 1 do 3, jest dozwolone.

Kwestję, jak należy postąpić w razie stwierdzenia, że opłatę uiszczono w sposób nieprawidłowy, normując wyczerpująco § 75 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o opłatach stempłowych (Dz. U. R. P. Nr. 123 poz. 713, z r. 1926). Z postanowień tego paragrafu wynika, że przesyłanie urzędom skarbowym zakwestjonowanych rachunków nie jest nakazane.

UCHWAŁY ZJAZDU RAD SZKOLNYCH.

(R. G.). W dniach 7 i 8 lutego 1929 r. odbył się III kolejny ogólnokrajowy Zjazd Delegatów Rad

Szkolnych Powiatowych i Miejskich, w których wzięło udział 70 Rad Szkolnych.

Na porządku obrad były sprawy: ustrój i finanse samorządu szkolnego oraz budownictwo szkolne, ujęte w referaty, wygłoszone przez p. Z. Praussową, dr. K. Ilskiego i dr. M. Falskiego.

Wyniki obrad znalazły wyraz w następujących uchwałach Zjazdu:

1. III Zjazd Delegatów Rad Szkolnych domaga się powołania do życia Naczelnej Rady Wychowania oraz Okręgowych Rad Szkolnych, wyposażonych w ustawowe fundusze i wybranych przez Zjazdy Rad Szkolnych Powiatowych i samorządów terytorjalnych z uwzględnieniem w połowie czynnika fachowego, t. j. przedstawicieli sfer wychowawczych, naukowych i organizacyj zawodowych.

2. Stojąc na stanowisku ustawowo przyznanego zakresu kompetencji Rad Szkolnych Powiatowych, Miejskich i Gminnych (Dozorów), III Zjazd Delegatów Rad Szkolnych domaga się ustawowego zabezpieczenia im funduszków, oraz ustawowej zmiany ich składu drogą wyborów przez Zjazdy Rad Szkolnych Gminnych (Dozorów) i samorządów terytorjalnych, z uwzględnieniem w ich składzie w połowie sił fachowych, t. j. przedstawicieli sfer wychowawczych, naukowych i organizacyj zawodowych.

3. III Zjazd Delegatów Rad Szkolnych uważa, że szkolnictwo na równi z wojskowością i wymiarem sprawiedliwości winno być wyłączone z pod działania Dekretu z dnia 18.I.1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej.

4. III Zjazd Delegatów Rad Szkolnych uważa, że:

1. Należy przez nowelizację tymczasowej ustawy o finansach komunalnych w kierunku wzmocnienia środków samorządu terytorjalnego bądź też przez ustanowienie samoistnego podatku szkolnego — ukształtować fundusz szkolny, z którego wpływy winny być przekazywane Radom Szkolnym Powiatowym.

2. Wpływy z funduszu szkolnego przeznacza się na pokrycie budżetu zwyczajnego szkół powszechnych. Budżet zwyczajny zawiera również wydatki na oprocentowanie i amortyzację pożyczek szkolnych inwestycji.

3. Budżety zwyczajne szkół powszechnych układają Rady Szkolne Gminne (Dozory) i przesyłają je Radom Szkolnym Powiatowym do zatwierdzenia.

4. Przy Radach Szkolnych Okręgowych z dotacji państwowych powstają specjalne fundusze na potrzeby szkół powszechnych; funduszami temi dysponują Rady Szkolne Okręgowe, przeznaczając je na wzmocnienie budżetów zwyczajnych poszczególnych Rad Szkolnych Powiatowych.

5. Dotacje państwowe winny wynosić ściśle określoną sumę przekazywaną Radzie Szkolnej Okręgowej w wysokości, zależnej od liczby dzieci, uczęszczających do szkół powszechnych.

6. Państwo winno utworzyć fundusz budowy szkół powszechnych. Z tego funduszu będą udzielane poszczególnym samorządom terytorjalnym pożyczki długoterminowe.

5. III Zjazd Delegatów Rad Szkolnych uważa, że:

1. Należy uznać budowę szkół powszechnych za konieczność państwową i podjąć niezwłocznie planową akcję budowlaną, rozkładając czas budowy na okres nie dłuższy niż 20-letni. Za podjęciem niezwłoczną akcją budowlaną, poza względami ogólnymi, przemawia rozpoczynający się w przyszłym okresie wzmoczonego przyrostu dzieci roczników szkolnych oraz konieczność położenia tamy szerzącej się dzięki budowie szkół.

2. Szkoły należy budować w punktach, określonych przez planowo opracowaną przez władze szkolne sieć szkolną. Program budowlany winien być dostosowany do współczesnych wymagań higienicznych i pedagogicznych i nie może być dowolnie redukowany gwoździem pogoni za oszczędnością. Jednocześnie z budową szkół wznoszone powinny być mieszkania dla nauczycieli.

3. Jednostką samorządową, powołaną do realizacji budowy szkół, powinien być powiat a nie gmina. Zapewniając samorządom powiatowym odpowiednie środki, państwo udział swój sprowadzić powinno przede wszystkim do pomocy powiatom najmniej zamożnym, a mającym największe potrzeby budowlane. Podjęte powinny też być starania o udostępnienie kredytu na cele budowy szkół publicznych.

Jak widać z powyższych uchwał pewne sfery działaczy oświatowych zajmują dalej nieprzejezdane stanowisko, iż musi być odrębny samorząd szkolny. Zrozumiałem przytem jest żądanie, by ten samorząd był uposażony w środki pieniężne. Ani jednak obrady, ani też uchwały nie bardzo przekonywują o potrzebie tworzenia odrębnej administracji sprawami gospodarczymi szkolnictwa powszechnego. Takie same motywy mogą przemawiać za odrębnym samorządem w zakresie zdrowia publicznego, opieki społecznej, dróg i t. d. Jeżeli te sprawy powierzone są samorządowi terytorjalnemu, to także i sprawy gospodarcze szkolnictwa powszechnego mogą mu być oddane bez większych obaw. O co tu chodzi najbardziej? O współpracę czynnika fachowego — poza nauczycielstwem, także, powiedzmy, i organizacyj oświatowych. Współpraca taka może być zagwarantowana zgóry odpowiednim składem organu, któremu, w ramach samorządu terytorjalnego, powierzone będą sprawy szkolnictwa powszechnego.

Dzisiejsza dwutorowość w administracji szkolnej odbija się źle przede wszystkim na samym szkolnictwie, i tylko naiwni mogą sądzić, że pogłębianie tej dwutorowości poprawi ten stan rzeczy, a nie pogorszy.

Te więc uchwały, które są wyrazem uporczywego stronięcia pewnych sfer działaczy oświatowych od samorządu terytorjalnego, nie wypadły dla spraw szkolnictwa powszechnego najlepiej. Gdy ogrom zadań i pracy musi być wykonany, konieczną jest koncentracja sił społecznych, a nie ich rozpraszenie, zwłaszcza gdy w wielu miejscowościach tych sił zdolnych do pracy jest tak niewiele.

TOWARZYSTWO Powszechnie „HYDROGNOM”

Sp. z ogr. odp.

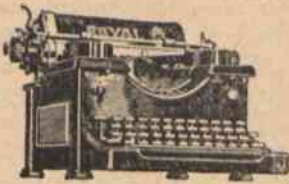
**OGRZEWANIE, WODOCIĄGI, KANALIZACJA,
BUDOWA STUDZIEN ARTEZYJSKICH, POSZU-
KIWANIA GÓRNICZE, BADANIA GRUNTÓW,
ROBOTY WODNE.**

Warszawa — Oddział Gdynia

Biura — Chmielna 10. Składy — Marszałkowska 21.

Telefon 506-17.

PROSPEKTY I OFERTY.

Dwuletnia Gwarancja.

Mocna Konstrukcja.

Dogodne Warunki.

Najbardziej udoskonalona amerykańska maszyna do pisania

ROYAL

Szczył nowoczesnej techniki amerykańskiej.

Zażądaj bezpłatnej i nieobowiązującej do kupna demonstracji!

Towarzystwo Handlowo-Przemysłowe „PACIFIC” Sp. Akc.

Al. Jerozolimskie 25, WARSZAWA. Tel.: 117-80 i 80-37.

Z życia samorządu

PRACE OŚWIATOWE SEJMIKU WARSZAWSKIEGO.

Z uwagi na to, że miejscowe związki komunalne nie mają środków na prowadzenie dokształcania zawodowego młodzieży, zatrudnionej w przemyśle i handlu, sejmik warszawski podjął inicjatywę otwarcia dwóch punktów zawodowych szkół dokształcających.

Po załatwieniu formalności w kuratorjum dla szkół zawodowych i porozumieniu się z nauczycielstwem miejscowym, 1-go grudnia 1928 roku otwarto w Jeziornie pierwszą szkołę zawodową sejmiku warszawskiego.

28 z. m., również staraniem sejmiku warszawskiego, uruchomiono drugą szkołę zawodową na terenie powiatu, w Markach. Do szkoły tej uczęszcza 101 uczniów.

Przy układaniu budżetu na r. 1929/30 przewodniczący wydziału powiatowego projektuje otwarcie jeszcze dwóch takich szkół w Ożarowie i Jabłonie.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI SEJMIKU OPATOWSKIEGO W ROKU BUDŻETOWYM 1927/28.

Popieranie rolnictwa.

Oświata i propaganda. W okresie sprawozdawczym prowadzono propagandę prawie wyłącznie w celu podniesienia produkcji rolnej i w tym celu założono u małorolnych doświadczenia z użyciem nawozów pomocniczych.

Poza tem w celu zapoznania małorolnych z najodpowiedniejszemi odmianami zbóż dla tutejszego klimatu, zaprowadzono poletkę doświadczalną.

W pracy propagandowej, instruktor rolny zwiedzał poszczególne gospodarstwa, udzielając na miejscu rad i wskazówek, przyczem zwiedził gospodarstwa w 147 miejscowościach.

Na zebraniach kółek rolniczych wygłoszono 46 pogadanek i odczytów na temat: uprawa roli i roślin, nawożenie, o spółkach maszynowych i wodnych i t. d.

Ponadto w dnie targowe udzielono w biurze porad w sprawach rolniczych 900 gospodarzom.

W dziale oświaty rolniczej przystąpiono do przygotowań 4-miesięcznych zimowych kursów rolniczych w ośrodku folw. Kunów i w tym celu przeprowadzono remont budynku mieszkalnego, zakupiono niezbędniejsze meblowanie, przygotowano program i rozwinięto propagandę w celu pozyskania kandydatów.

Z uwagi jednak na małą liczbę zgłoszonych kandydatów, rozpoczęcie kursu odłożono na rok następny.

Nadto na wszelkich zebraniach, odczytach i pogadankach zachęcano do uczęszczania młodzież wiejską do szkół rolniczych. Przyczem udzielono 12 uczniom i uczennicom stypendjów po 40 zł. miesięcznie.

Stacje czyszczenia nasion. Dla ułatwienia uzyskania czystych nasion siewnych przez gospodarzy małorolnych, Wydział Powiatowy utrzymywał 10 tryjerów rozmieszczonych w różnych miejscowościach powiatu. Zawdzięczając akcji powyższej, jako też propagandzie instruktorów, powstało 5 spółek maszynowych, z których 4 zakupiło tryjery na wspólny użytek. Wydział Powiatowy udzielił na ten cel zapomóg 5 spółkom.

Zalesianie nieużytków. W okresie sprawozdawczym prowadzona była w dalszym ciągu akcja zalesiania nieużytków, tak na terenach stanowiących własność gromad i poszczególnych osób.

Akcja powyższa wyrażała się w założeniu 2-ch szkółek a mianowicie: na terenie Nadleśnictwa Sandomierz w Hańczy o powierzchni 20 arów, druga na terenie wsi Karsy, gm. Lasocin, tut. powiatu na powierzchni 15 arów.

Następnie zostało przeprowadzone zalesienie sosną i wikliną na piaskach lotnych, stanowiących własność gromadzką w gm. Rembów na powierzchni 24, 43 ha, a dla posiadaczy własnych działek lotnego piasku w gm. Lasocin zostało rozdzielone za pewną opłatą 410.500 sztuk sadzonek sosny.

Melioracje rolne. W zakresie melioracji rolnych zostały zorganizowane 3 spółki wodne, a mianowicie: w Gojcowie, Chmielowie i Wodziradzu oraz Kunowie. Ogólny obszar zgłoszony do melioracji w tych spółkach wynosi 189.17 ha.

Akcję powyższą Wydział Powiatowy załatwiał, przyznając zapomogi na koszt robót przygotowawczych przy sporządzaniu planów.

Produkcja zwierzęca. Działalność samorządu powiatowego w dziedzinie popierania produkcji zwierzęcej wyrażała się w utrzymywaniu przez Wydział Powiatowy 2 stacji rozplodowych bydła rasy czerwonej polskiej we własnych ośrodkach folw. Kunów i Piórków.

Niezależnie od tego za pośrednictwem O. Z. K. R. Wydział Powiatowy prowadził 7 takichże stacji bydła rasy nizinnej czarnosrokatej.

W związku z utrzymywaniem powyższych stacji prowadzona jest częściowo kontrola mleczności w 4ch punktach i ewidencja przychówku. Kontrolą mleczności objęto 2 punkt. dla rasy nizinnej i 2 dla rasy czerwonej polskiej. W punktach tych kontrolą objęto 200 krów. Da podniesienia hodowli trzody chlewnej rozmieszczono 31 sztuk knurów i macior rasy wiekiej angielskiej białej w różnych częściach powiatu.

Weterynarja.

Organizacja samorządowej służby weterynaryjnej w powiecie opatowskim rozpoczęła w dn. 1.IV.1927 r. ósmy rok swej działalności.

W okresie 1927/28 r. na terenie powiatu czynne były 4 punkty weterynaryjne pod kierownictwem p. o. naczelnego lekarza weterynaryjnego, obejmujące rejony: Ożarowski, Łagowski, Ostrowiecki i Iwaniski. Skład osobowy funkcjonariuszów weterynaryjnych był następujący: rejon Ożarowski był obsadzony przez lekarza weteryn. z siedzibą w Ożarowie, pozostałe zaś rejony przez sanitariuszy weterynaryjnych z siedzibą w Łagowie, Ostrowcu i Iwaniskach.

Działalność punktów sanitarno-weterynaryjnych. We wszystkich rejonach weterynaryjnych dokonano szczepień surowicą przeciwwścieżycową w 257 punktach, w 1592 zagrodach na 6739 świń, z których 155 szt. zaszczepiono leczniczo, pozostałe zaś ochronnie. Z liczby szczepionych leczniczo 12 padło i 4 odrznięto.

W ogólnej liczbie świń szczepionych znajduje się 4132, świnię szczepioną ochronnie surowicą i szczepionką przez rejon. lekarza weterynaryjnego z Ożarowa.

Zużyto ogółem surowicy 27 litrów, 389 gramów, za którą pobrano, jako zwrot kosztów surowicy, 1917 zł. 23 gr.

Specjalnych opłat na rzecz Sejmiku za dokonywane szczepienia pobrano 1672 zł. 69 gr.

Surowicę przeciw cholerze drobiu zaszczepiono w 2-ch punktach, 5 zagrodach, 31 szt. drobiu, na co zużyto 255 gramów surowicy, za którą pobrano 5 zł. 85 gr. a specjalnych opłat za dokonanie szczepień pobrano na rzecz Sejmiku 5 zł. 20 gr.

Surowicą przeciw pomorowi świń zaszczepiono w 3-ch punktach w 5 zagrodach — 28 świniom na co zużyto 900 gr. surowicy kosztem 162 zł.

Rozpoczętą na wiosnę r. ub. akcją zwalczania pomoru świń przy pomocy szczepień wymienioną wyżej surowicą wstrzymaną wskutek zakazu władz wojewódzkich.

Pobrane należności za surowicę i za czynności, związane ze szczepieniem, w ogólnej sumie 3762 zł. 97 gr. wniesiono do kasy Sejmiku.

Pomoc ambulatoryjna. Udzielono porad weterynaryjnych w 314 wypadkach, przyczem 195 wypadków było cierpień wewnętrznych, 76 zabiegów chirurgicznych, 15 wypadków akuszeryjnych, 4 cierpień ocznych i 11 wypadków cierpień skórnych. W liczbie leczonych zwierząt było: 158 koni, 58 szt. bydła rogatego, 96 świń, 1 pies i 1 koza. Z powyższego tytułu pobrano opłat 471 zł., którą to sumę po odtrąceniu 25% na korzyść funkcjonariuszów, wniesiono do Kasy Komunalnej.

Kastracji ogierów wykonano 13, za co pobrano 52 zł., z czego 75% na rzecz operatorów, pozostała zaś sumę na rzecz Sejmiku.

Ogłędziny zwierząt rzeźnych. W okresie 1927/28 dokonano ogłędzin 6617 szt. zwierząt rzeźnych, zabitych w rejonach weterynaryjnych na potrzeby miejscowej ludności. Ogłędziny zwierząt rzeźnych odbywały się nie tylko w miejscach zamieszkania funkcjonariuszy weterynaryjnych, lecz również i w innych miejscowościach przydzielonego im rejonu, gdzie rzeź miała miejsce. W ten sposób rejon. lekarz weteryn. z Ożarowa miał nadzór nad rzezią w os. Ćmielowie, sanitariusz wet. rejonu Ostrowieckiego — nad rzezią w os. Kunowie, Denkowie i Bodzechowie, a sanitariusz z Łagowa w os. Rakowie. Wymienieni funkcjonariusze dojeżdżali do miejsc rzezi w dnie na rzeź wyznaczone.

W ogólnej liczbie zabitych zwierząt rzeźnych znajdowały się następujące gatunki:

1936 szt. bydła rogatego, 1861 szt. cieląt, 54 owiec i 2766 szt. świń. Rezultaty ogłędzin zwierząt rzeźnych były następujące: u 95 szt. bydła rogatego stwierdzono gruźlicę, u 419 szt. bydła motylęcę, u 3 — promienicę, i u 3-ch — zapalenie nerek, u 79 szt. świń — bąblowicę, u 2 szt. — zapalenie kiszek i u 1 świni — różycę. Ogółem stwierdzono u zwierząt rzeźnych 602 wypadki choroblive, co stanowi blisko 10%. Prócz tego obejrzano 6538 klg. mięsa wieprzowego, przywiezionego na targi. Z opłat za ogłędziny zwierząt rzeźnych i mięsa przywozowego wpłynęło ogółem 13.827 zł. 30 gr., którą to sumę, po potrąceniu 25% na dobro ogłędzacy, t. j. 3456 zł. 82 gr. wniesiono do Kasy Komunalnej.

We wszystkich rzeźniach i miejscach uboju prowadzono badanie mięsa wieprzowego na włośnice (trychniny).

Dozór nad targami zwierzęcimi. Zgodnie z przepisami regulaminu pracy, tak rejon. lekarz weterynaryjny, jak i sanitariusze, pełnili dozór na targach tygodniowych zwierzęcych w miejscowościach targowych powierzonego im rejonu, sprawdzając stan zdrowotny przeprowadzanych na targ zwierząt domowych, jako członkowie miejscowych komisji targowych.

Współdziałanie z władzami państwowymi przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt domowych. Komunalni funkcjonariusze weterynaryjni przyjmowali czynny udział w tępieniu wszelkich chorób zakaźnych, jak węglik, wścieklizna i t. p., ponadto rejon. lekarz weterynaryjny z Ożarowa z upoważnienia Województwa i za zgodą Wydziału Powiatowego spełniał czynności urzędowe, związane ze zwalczaniem chorób zakaźnych w powierzonym mu rejonie, przyjmując udział w komisjach weterynaryjno-wykonawczych (pomorowych).

Nadzór nad punktami weterynaryjnymi. Kontrolę działalności poszczególnych funkcjonariuszy weterynaryjnych pod względem fachowym przeprowadzał p. o. naceln. komunalnego lekarza weteryn., wizytując punkty w czasie objazdów służbowych i udzielać na miejscu fachowych wskazówek, oraz prawidłowość prowadzonej przez nich biurowości. W okresie 1927/28 podobne wizytacje miały miejsce: 3 razy w Ożarowie, 5 razy w Iwaniskach, 6 razy w Łagowie i 7 razy w Ostrowcu.

Reasumując cyfrowe powyższe dane, dotyczące wypełniania

przez komunalną służbę weterynaryjną poruczonych jej zadań, widzimy, że przejawiała ona w akcji szczepień i nadzorze nad rzezią zwierząt domowych znacznie większą intensywność, niż w okresie ubiegłym.

Tak np. ilość punktów, gdzie dokonano szczepień przeciw różycowym, zwiększyła się w porównaniu z okresem ubiegłym o 13, ilość zagród — o 579 i ilość zaszczepionej trzody chlewnej — o 4157 szt. — Dowodzi to znacznej popularyzacji szczepień i zwiększenia się zaufania ludności do tego rodzaju akcji ochronnej.

Natomiast zauważyć się daje znaczne zmniejszenie się akcji szczepień przeciw cholerze drobiu. Tłumaczy się to krótkotrwałą odpornością, nadawaną przez swoistą surowicę, co zraza ludność i zniechęca do korzystania z powyższych szczepień.

Ogłędziny 6617 szt. zwierząt rzeźnych (o 715 sztuk więcej, aniżeli w okresie ubiegłym) i stwierdzenie u nich w 602 wypadkach stanów chorobliwych, a co zatem idzie, usunięcie z obrotu szkodliwych dla ludności produktów mięsnych, dobrze świadczą o sumiennej pracy funkcjonariuszy weterynaryjnych, powołanych przez Sejmik w powyższym celu i stwierdza celowość i pożyteczność istniejącej w powiecie organizacji samorządowej służby weterynaryjnej.

Zdrowie publiczne.

Idąc po linii planowego rozwoju działalności w dziedzinie zdrowia publicznego, Wydział Powiatowy kontynuował w roku 1927/28 swe prace w kierunku ustalonym względnie zapoczątkowanym w latach poprzednich.

Na podstawie zmienionego w ub. roku statutu o organizacji służby zdrowia, zorganizowano 6 okręgów sanitarno - lekarskich z lekarzami okręgowymi na czele, a mianowicie: w Opatowie, Ożarowie, Ćmielowie, Łagowie, Iwaniskach i Kunowie.

Działalność okręgów sanitarno - lekarskich wyrażała się w dokonywaniu czynności inspekcyjnych osiedli zwłaszcza, utrzymania ulic, podwórz, domów, ustępów, studzien, piekarn, sklepów spożywczych i t. d.

Niezależnie od tego lekarze okręgowi dokonali przeglądu sanitarnego wszystkich w powiecie urzędów i instytucji państwowych oraz samorządowych, w wyniku czego Starostwo wydało szereg zarządzeń celem usunięcia braków i usterek, spostrzeżonych przez lekarzy okręgowych. Również szkoły powszechne pozostają pod nadzorem lekarzy okręgowych, przeto i stan zdrowotny szkół znacznie się poprawił.

Lekarze bądź sanitariusze przeprowadzali dochodzenia, celem ustalenia rozpoznania wypadków chorób zakaźnych i ich pochodzenia, jako też po chorych zakaźnych dokonywali dezynfekcji, przeprowadzali szczepienia ochronne i t. p. Przeciw ospie zaszczepiono 8720 dzieci, którym lekarze okręgowi wydali świadectwa szczepienne.

Akuszerki okręgowe udzieliły pomocy akuszeryjnej 315 położnicom, z czego 17 na koszt gmin.

Zapobieganie chorobom. W okresie sprawozdawczym uruchomiono w Opatowie 3 przychodnie: przeciwgruźliczą, przeciw-weneryczną i przeciwjagliczą, mające za zadanie walkę z temi chorobami. Przychodnie te stanowią t. zw. przychodnię powiatową. Chorym na gruźlicę, jaglicę i wenerycznym, a biednym na wszelkie inne choroby udziela się pomocy lekarskiej bezpłatnie.

Od dnia 2.XII.1927 r., w którym przychodnie zostały uruchomione — do 1.IV.1928 r., przyjęto 1490 chorych, którym udzielono właściwej pomocy lekarskiej lub też dokonano operacji, z czego w przychodni przeciwgruźliczej 568 osobom, przeciw-wenerycznej 176, przeciwjagliczej 746.

Poza przychodniami w Opatowie lekarze okręgowi przyjmują w swoich gabinetach chorych na powyższe choroby społeczne, a biednych chorych na wszelkie inne. Ogółem lekarze okręgowi udzieli 852 porady, w tem gruźliczym chorym 131, jagliczym 510, wenerycznym 53, innym 158.

Lecznictwo.

Lecznictwo. Liczba chorych, pozostających na leczeniu w szpitalach, utrzymywanych przez Opatowski Powiatowy Związek Komunalny, a mianowicie w szpitalu im. św. Leona w Opatowie o 66 łózkach, zakaźnym o 22 łózkach, dość często przewyższa znacznie sumę etatu łóżek.

Szpital im. św. Leona, mając charakter powszechnego zakładu leczniczego, przyjmuje na leczenie chorych: chirurgicznych,

wewnętrznych i położnice, zaś szpital zakaźny chorych na choroby zakaźne, zwłaszcza chorych, kierowanych przez komunalną służbę zdrowia.

W czerwcu 1927 r. budynek szpitala zakaźnego został dotknięty klęską powodzi, co spowodowało wydatek około 10000 zł. na remont.

W budynku tym ustawiono nowe podłogi, poprzestawiano piece, poreperowano ściany, otynkowano cały budynek i t. d.

Wychowanie fizyczne. W okresie r. 1927/28, jak w latach poprzednich, Sejmik subsydjował organizację wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego, umożliwiając im w ten sposób rozwinięcie ich działalności. Należy zaznaczyć, że dzięki subwencji Sejmiku, Okręgowy Związek Młodzieży Wiejskiej, Obwód Związku Strzeleckiego i Hufiec harcerski wysłały na kurs instruktorski do obozów letnich szereg swych członków, urządziły zawody sportowe — wewnątrz organizacji, zakupiły sprzęt sportowy i t. d. Oprócz tego komenda hufca harc. w Opatowie, użyłkawszy subsydjum, urządziła miesięczny obóz letni pod namiotami dla 28 harcerzy.

Opieka społeczna.

Działalność Wydziału Powiatowego w dziedzinie opieki społecznej prowadzono w myśl wytycznych z lat poprzednich.

Schronisko powiatowe. W utrzymywaniu przez samorząd powiatowy schronisku dla starców, kalek i inwalidów w Piórkowie przebywało przeciętnie 24 — 25 pensjonarzy, a to przedewszystkiem tacy, którzy są zupełnie niezdolni do pracy, bądź też stopień ich niezdolności nie jest mniejszy od 75%.

Osoby, korzystające z opieki powyższego zakładu zamkniętego, mogą być zakwalifikowane do poniższych grup: kalek 13, głuchoniemych 3, ociemniałych 3, innych 6.

Personel schroniska w porównaniu z ub. rokiem powiększono o 1 osobę stałej służby, przy schronisku bowiem prowadzi się gospodarstwo rolne o obszarze 15 ha.

W okresie sprawozdawczym projektowano przeprowadzenie remontu w budynkach schroniska w celu powiększenia zakładu. Jednak ze względu na niedokonanie szacunku przez Okręgowy Urząd Ziemiński ośrodka folw. Piórków, który Sejmik nabywa od Rządu na cele opieki społecznej, wszelkie przeróbki w tych budynkach musiały ulec zwłóce.

Opieka nad dzieckiem. Z inicjatywy Wydziału powiatowego wysłano na kurację do Kolonji Lecznicznej Dziecięcej im. D-ra Med. Rektora Józefa Brudzińskiego w Busku 3 skrofalicznych.

Koszt leczenia tych dzieci w połowie pokryto z funduszków powiatowych, w połowie przez gminy.

Prócz tego Sejmik przyczynia się w 50% do utrzymania głuchoniemego chłopca w Zakładzie Głuchoniemych we Lwowie.

Zasługuje na uwagę zainicjowane przez Wydział Powiatowy i przeprowadzone za pośrednictwem Dozorów Szkolnych dożywianie w okresie zimowych miesięcy biednych dzieci szkolnych. Na akcję dożywiania dzieci wydatkowano 1500 zł., z której korzystało 415 dzieci.

Zapomogi. Niezależnie od prac powyższych, podejmowanych przez Wydział Powiatowy, udzielono pomocy materialnej instytucjom opieki społecznej, często udzielano także doraźnych zapomóg osobom, potrzebującym pomocy, bądź zastępczo za gminy, bądź tym, którzy nie mieli prawa do trwałej opieki w żadnej z gmin Rzeczypospolitej.

Z subwencji rządowej przeprowadzono akcję pomocy żywnościowej dla bezrobotnych. Z akcji korzystało 223 rodziny, którym wydano zasiłki w produktach żywnościowych (mąka, kasza cukier, groch).

Bezrobotni, utrzymujący rodzinę do 4-ch osób, otrzymywali deputaty żywnościowe wartości 20 zł., utrzymujący ponad 4 osoby 25 zł., samotnym zaś bezrobotnym przyznawano zasiłki wyjątkowo wartości zł. 12.

Przyznana Wydziałowi Powiatowemu przez Urząd Wojewódzki kwota zł. 1500 na pomoc dla dotkniętych klęskami żywiołowymi bezrolnych i małorolnych, rozdzielono pomiędzy 79 poszkodowanych.

Budowa kolonji robotniczej. Zapoczątkowaną w r. 1926 budowę kolonji robotniczej w okolicy Ostrowca zakończono postawieniem 40 domków. 15 sierpnia 1927 r. odbyło się poświęcenie kolonji, a we wrześniu tegoż roku oddano domki te do użytku 40 rodzinom robotniczym z Zakładów Ostrowieckich. Obecnie robotnicy ci opłacają za korzystanie z domków czynsz dzierżawny, wynoszący zł. 30 miesięcznie. Z czasem domki te pozostaną własnością robotników. W najbliższym okresie budżetowym rozpocznie się budowa dalszych 10 domków, na co Sejmik uchwalił zaciągnąć w odpowiedniej wysokości pożyczkę.

GMINA WIEJSKA I MIEJSKA

Wiejska szkoła życia społecznego

(Ciąg dalszy).

V. Praca kulturalno - gospodarcza.

Przejdziemy teraz do działu prac kulturalno - gospodarczych i rolniczych. Są one naturalnym wynikiem prac ogólnie - oświatowych, o których była już mowa. Na pierwszy plan wysuwa się tutaj żywe pragnienie jednostek pogłębiania zdobytych w organizacji okolicznych wiedzy ogólnej i w parze z tem następują wyjazdy do szkół rolniczych, zawodowych i do Uniwersytetów Wiejskich. Pod tym względem ciekawy materiał został zebrany od 530 Kół za 1926 r. Z materiału tego dowiadujemy się, że z pośród ogółu zorganizowanych w tych 530 kołach, w r. 1926 wyjechało do szkół 236 członków. Z liczby tej 142 wyjechało do szkół rolniczych; 74 do szkół zawodowych i 20 do Uniwersytetu Wiejskiego. W całej organizacji rezultat był oczywiście o wiele większy. Ale w tej chwili nie o to chodzi. Ważnym tutaj jest moment, że gromada wyjeżdżają-

cych do szkół wyjeżdża pod wpływem swej organizacji, wyjeżdża z pewnym już zasobem uspołecznienia i już inny jest stosunek tych jednostek do szkoły, w murach której się znajduje. Na szkołę i na zdobywaną tam wiedzę jednostki te nie patrzą, jako na środek, który ma im posłużyć do osobistego wzniesienia się na wyższy poziom materialny — ale jako na środek wzniesienia na wyższy poziom kultury gospodarczej i duchowej całego kraju. Siebie uważają za ognia, które mają posłużyć do osiągnięcia tego celu. To też nic dziwnego, że jednostki te po powrocie do swych wsi rodzimych, stają odrazu w szeregach gromady swojej do pracy społecznej. Gromada nie jest im obcą, ani też oni nie są obcymi dla gromady, jak to najczęściej się zdarza z wychowankami szkół rolniczych, którzy przedtem nie przeszli życia organizacyjnego w Kołach. Jednostki te już w szkole rolniczej zaczynają marzyć o „posadach” ekonomów i pisarzy dworskich, zaś po powrocie do wsi

rodzimej wydaje się im, że wyrosły ponad wieś i gromadę całą, czują się obco — i nawzajem, obcymi się stają dla wsi, choć we wsi tej zamieszkują. Niektórzy, choć wracają z dobrą wolą służenia innym zdobytem, w szkole wiadomościami, nie umieją się jednak do tego zabrać. Chyba, że w tym czasie powstanie i wchłonie ich organizacja młodzieży.

Wszyscy ci, którzy wyrwali się z szeregów swej organizacji i wyjechali do szkół rolniczych, czy też do innych zakładów kształcących — po powrocie swoim stają się czynnikiem instrukcyjnym w dziedzinie pracy kulturalno - gospodarczej. Dla przykładu podamy kilka cyfr zebranych z materiałów dostarczonych przez wspomniane już 530 kół. Otóż na tym terenie 1.204 członków i członkiń czyniło najrozmaitsze próby w zakresie bądź to wydajności ziemi uprawianej, bądź też w zakresie hodowli zwierząt gospodarskich. I tak: 163 członków robiło doświadczenia poletkowe z nawozami sztucznymi; 87 z odmianami ziarna siewnego; 31 z roślinami leczniczymi; 88 z okopowemi; 96 z warzywami; 137 prowadziło racjonalną hodowlę nierogacizny; 230 - hodowlę kur - zielononózek; pozatem zgórą 300 członków hodowało ulepszone rasy królików i gołębi.

Tego rodzaju poczynania w dziedzinie rolniczej stały się podstawą do szeroko już dzisiaj rozwiniętej nowej metody nauczania rolnictwa, t. zw. konkursowej. Dzisiaj już nie tylko organizacje młodzieży, ale i czynniki państwowe i samorządowe, metodę tę uznały za najbardziej skuteczną w podnoszeniu oświaty rolniczej i kultury gospodarczej. Ważnemi są tutaj przede wszystkim dwa momenty, a mianowicie: stający do kształcenia się tą metodą ma do pomocy dwie rzeczy, które są najważniejszymi dla środowiska wiejskiego — to znaczy: instrukcję udzieloną po przez słowo pisane i żywe, oraz przedmiot, którego ta instrukcja dotyczy. Kształcący się opanowuje instrukcję i od razu ją praktycznie stosuje; poczem sprawdza skutek i ma możliwość stwierdzenia, czy dość umiejętnie instrukcję w praktyce stosował. Pozatem od czasu do czasu fachowcy sprawdzają rezultaty jego pracy i wykazują mu przeoczenia lub błędy w stosowaniu instrukcji. Dla środowiska wiejskiego, przywykłego do życia i pracy praktycznej, jest to najlepsza metoda nauczania. Bowiem ludność wiejska nie jest przyzwyczajona do opanowywania zbyt rozwlekłych i zawiłych teorii nie zademonstrowanych w sposób poglądowy. Dlatego też jeden przeprowadzony konkurs więcej nauczy, aniżeli setka wykładów, pogadanek i krótszych czy też dłuższych kursów, przeprowadzanych z wielkim nakładem przez różnorodne organizacje. Drugim ważnym momentem jest ten, że przy stosunkowo niewielkim nakładzie środków pieniężnych, metodą tą może się kształcić olbrzymia ilość młodzieży. Wystarczy, gdy powiemy, że w Związku Młodzieży Wiejskiej Rzeczypospolitej Polskiej w r. 1928 — około 1500 jednostek stanęło do kształcenia się tą metodą w różnorodnych konkursach, bądź to z wychowem trzody chlewnej, bądź też z wychowem kur zielononózek, jako też z uprawą kapusty, kartofli, ogródków kwiatowych i t. p. — oraz że wszystkie te konkursy, wśród fachowych czynników państwowych i samorządowych, zyskały jaknajlepszą opinię. Wresz-

cie, że w r. 1929 stało do konkursów w ramach tegoż Związku Mł. W. Rz. P. zgórą 6 tysięcy jednostek.

Pozatem należy podkreślić w tej akcji znamieny czynnik społeczny, z ducha organizacji wyrosły. Wychowanie rolnicze młodzieży nie jest dla młodzieży robione — ale przez samą młodzież organizowane i prowadzone. Staje się ono jedną z form gruntujących ideję współdziałania człowieka z człowiekiem oraz ideję służenia gromadzie. Pomimo to nawet, iż pozornie wydawać by się mogło, że konkurs, a więc wyścig o pierwszeństwo, może raczej osłabiać ideję współdziałania i pomocy wzajemnej — że raczej może rozwijać wśród młodzieży cechy sobkostwa i zawiści; rezultatu takiego możnaby się nawet spodziewać, gdyby tego rodzaju metoda wychowania rolniczego szła od góry ku rozproszkowanym jednostkom. W tym zaś wypadku metodę tę stosuje zorganizowana gromada w oparciu o czynnik społeczny. Konkursy są ujęte w sposób jednostkowy i zespołowy. We wsi do wyścigu między sobą stają jednostki, one z sobą rywalizują o pierwszeństwo — nie przestają jednak być zespołem, bowiem jako zespół, a nie jednostki — rywalizują z zespołami, działającymi na terenie innych wsi danego powiatu. Poza-tem samo nastawienie konkursów jest wysoce społeczne, podjęte nie w imię jedynie tylko ambicji i korzyści jednostki, lecz w imię wzniesienia na wyższy poziom kultury i dobrobytu kraju całego. Wreszcie podkreślić należy fakt, że we wszystkich Kołach prowadzących wychowanie rolnicze, istnieją Sekcje rolnicze, które bezpośrednio planują, organizują, a później lustrują na swym terenie zapoczątkowane konkursy. W sukurs przychodzi im czynnik fachowy — instrukcyjny zmontowany z pośród instruktorów organizacji rolniczych, instruktorów rolnych sejmikowych, bądź też z pośród nauczycielstwa szkół rolniczych, o ile one istnieją na terenie objętym przez konkursy.

Nieco dłużej zatrzymaliśmy się nad nową metodą wychowania rolniczego, stosowaną w organizacjach młodzieży. Uczyniliśmy to z tej prostej przyczyny, że jest to rzecz nowa, na którą nieco baczniej należało spojrzeć, ze względu choćby już tylko na doraźne korzyści, jakie z tego kraj nasz w najbliższej już przyszłości może osiągnąć. Liczyć się bowiem trzeba z niedalekim tego rodzaju stanem rzeczy, że będziemy musieli szukać zagranicznych rynków zbytu na niektóre przedmioty w akcji konkursowej wyprodukowane. I tak na przykład: w r. b. poraz pierwszy został zorganizowany zimowy konkurs bekoniaków, naraził na terenie jednego tylko powiatu Sandomierskiego. Do konkursu stanęło 370 członków Kół Młodzieży Wiejskiej. Jeżeli zważymy, że w niedalekiej przyszłości takich powiatów znajdzie się parę dziesiątków — to już żywotną stanie się sprawa eksportu wyprodukowanego materiału.

Z powyższego więc widzimy, że w organizacji młodzieży wiejskiej narasta coraz wyższy stopień wiedzy ogólnej — w następstwie zaradza się pragnienie pogłębienia tej wiedzy, oraz zyskania wiedzy zawodowej, dalej, że dzięki temu wszystkiemu we wsiach dokonywują się różnorodne próby i doświadczenia gospodarsko - rolnicze; wreszcie, że z całości tych poczyniń zrodziła się nowa metoda powszechnego wychowania rolniczego młodzieży wiejskiej.

Ale i to nie jest jeszcze wszystkim w dziedzinie prac kulturalno - gospodarczych i rolniczych. Z tego wszystkiego, o czym już była mowa, rodzą się i rzeczy dalsze, a przede wszystkim zrozumienie potrzeby zorganizowania gospodarczego życia wsi. A więc wszędzie tam, gdzie starsze społeczeństwo nie zdołało samo zorganizować się do pewnych celów społecznych w dziedzinie gospodarczej, tam zorganizowana młodzież podejmuje inicjatywę tworzenia różnych organizacji, jak: Kółek Rolniczych, Stowarzyszeń mleczarskich, kredytowych, spożywczych i t. p. Tutaj znowuż powołamy się na materiał za rok 1926 zebrany z terenu 530 Kół. Otóż na tym terenie dzięki inicjatywie młodzieży powstało 111 różnych organizacji gospodarczych. Poza tem pewna ilość zorganizowanych, głównie z pośród takich, którzy już po kilka lat należeli do Kół, wchodziło i pracowało w organizacjach starszego społeczeństwa, bądź też w organizacjach samopomocy społecznej, jak straża ogniowe i t. p. I tak: do różnych takich organizacji na terenie owych 530 wsi należało 4494 członków, a mianowicie: do Kółek Rolniczych — 767; do Stow. Spożywców — 511; do Stowarzyszeń mleczarskich — 437; do Stow. pieniężnych — 233; do Straży Ogniowych — 1897, oraz do innych, nie wyszczególnionych — 649 członków.

Znamiennym także jest fakt wysadzania przez młodzież zorganizowaną dróg kołowych drzewami owocowymi i miododajnymi. W roku 1926 na terenie 126 wsi z owych 530 — posadzono siłami zbiorowymi zgorą siedemnaście tysięcy drzew. Jest to objaw posiadający wysokie wartości społeczno - wychowawcze — szczególnie w naszych stosunkach, kiedy to drogami gromady wiejskie interesowały się w miarę nakazów „szarwarkowych” idących zgóry.

Są też i inne jeszcze poczynania społeczne zorga-

nizowanej młodzieży w dziedzinie ogólnej kultury. Mniej może liczne — jednak znamienne. Dowiadujemy się bowiem z omawianych materiałów sprawozdawczych, że w 20 wsiach Koła pobudowały łąźnie. Poszczególni zaś członkowie w osiedlach swych rodzimych pobudowali bez mała 3.000 miejsc ustępowych. Przytem musimy zaznaczyć, że dotyczy to czasu (1926 r.), kiedy nie było rozporządzenia administracyjnego zmuszającego do budowy miejsc ustępowych. Mówiąc o przymusie, nie mamy zamiaru podawać w wątpliwość celowości tego przymusu. Aczkolwiek niektóre z tych budyneczków spróchnieją i rozlecą się wzgardzane i pomijane przez domowników — jako „wymysł rządowy” — to jednak wszędzie tam, gdzie Koła działają, członkowie tych Kół mają ułatwione zadanie, gdyż nie muszą targować się ze swymi ojcami o zezwolenie na budowę miejsc ustępowych.

Wspomnieć także należy, że w Kołach jest prowadzona żywa akcja zmierzająca do bielienia ścian chlewów, obór, stajni — że sprawa czystości w obejściach gospodarskich jest sprawą żywotną, wpływającą ze zrozumienia konieczności podniesienia na poziom wyższy zdrowotnego stanu wsi.

Coraz szerzej występuje także zagadnienie wychowania fizycznego. Dzisiaj już niemal w każdym Kole istnieją zespoły gimnastyczno - sportowe, które stawiają sobie za cel zdobycie wszechstronnej sprawności cielesnej. W życiu wsi ma to duże znaczenie zdrowotne, jeżeli zważymy, że rodzaje pracy fizycznej ludu wiejskiego zbyt jednostronnie wykształcają sprawność cielesną.

Pozatem wszystkim, wychowanie fizyczne na wsi stawać się poczyną podstawą przysposobienia wojskowego.

(d. c. n.).

J. Niecko.

W sprawie działalności gm. Suchowola p. Radzyńskiego.

Jako przewodniczący Rady gminnej, uprzejmie proszę o umieszczenie na łamach „Samorządu” kilku słów, będących odpowiedzią na artykuł p. Burczaniaka, który ukazał się w Nr. 35 „Samorządu” z r. ub.

W artykule swym p. Burczaniak błędnie informuje szeroki zespół działaczy i pracowników gminnych o niedolności członków tutejszej Rady gminnej, którzy, zdaniem jego, nie są zdolni być pożytecznymi na powołanym stanowisku.

P. Burczaniak czyni zarzut, iż Rada zastanawiała się około godziny czasu nad budową 1/10 kilometra bruku. Prawda, z dniem autora, godzina — to czasu wiele, budowa 400 metrów bruku — przestrzeń nieznaczna, ale cóż na to odpowie Sz. Autor, że na zrobienie tego „kawałeczka” bruku należałoby wydatkować około 4 tysięcy złotych, które jednak, z powodu przeszkód natury finansowej, nie są przewidziane budżetem i co począć, gdy według budżetu zasadniczego preliminowano 5500 złotych na reperację i utrzymanie dróg w gminie, a na dodatkowe wydatki wogóle brak źródła pokrycia, gdyż wszelkie źródła dochodowe zostały wyczerpane. Potrzebą ku temu była i będzie nadal spłata długów, zaciągnię-

tych na wybudowaną 7 klasową szkołę powszechną w Suchowoli, wartości około 130 tysięcy złotych. Suma na wydatki drogowe została wydatkowana na doprowadzenie do stanu możliwego dróg w gminie.

Jak wiadomo, uchwalenie opłat i podatków gminnych ma swe prawne granice w postaci istniejących przepisów, więc mimo odczuwania ostrej potrzeby wybudowania kawałka bruku, gmina nie mogła się zdobyć na to w 1928 r. Z tych względów Rada odłożyła budowę bruku do wiosny roku następnego.

Co do umieszczenia w zakładzie wychowawczym 4-letniego chłopczyka. — Autor nie może przypisać Radzie braku humanitarności, albowiem sprawą tą zajęto się szczerze i poważnie. Z braku jednak funduszu na cele opieki społecznej — wskutek ich wyczerpania — Rada zmuszoną była pomyśleć nad tem, skąd wziąć środki na utrzymanie dziecka w zakładzie wychowawczym, gdyż koszt miesięczny dochodzi do 50 złotych. Myśl więc o niezaopiekowaniu się maleństwem była wykluczona, co zresztą przeczyłoby nakazowi sumienia i obowiązkom ustawowemu, wpływającym z ustawy o opiece społecznej.

W rezultacie „pustej gadaniny” Rada uchwaliła je-

dnogłośnie: „Zaopiekować się chłopczykiem J. Dziewulskim, umieścić go w zakładzie wychowawczym w Bezwoli, prelinując corocznie na koszty jego utrzymania odnośne kwoty”. — Taką to uchwałę wyniosła „nieładzka” Rada.

Co powstało w gminie w 3 letnim okresie urzędowania obecnej „nieudolnej” Rady, dzięki jej inicjatywie i staraniom? Oto dorobek jej pracy:

- 1) Wybudowano 460 metrów bruku.
- 2) przez teren gminy przeprowadzono 7 kilometrów szosy przy znacznym udziale w kosztach budowy mieszkańców gminy w postaci dobrowolnego opodatkowania się po 1 metrze kamienia z każdych 10 morgów oraz płacenia specjalnych opłat drogowych.
- 3) Wybudowano 7 klasową szkołę powszechną wartości około 130 tysięcy złotych.

4) Wybudowano murowaną remizę strażacką kosztem 8 tysięcy złotych.

5) Na potrzeby miejscowego pożarnictwa asygnowano 1800 złotych.

6) Dla upamiętnienia 10-lecia odzyskania niepodległości Polski uchwalono wybudować w Suchowoli Dom Ludowy.

7) Kosztem 3500 złotych przeprowadzono kapitalny remont w dwóch własnych budynkach szkolnych.

8) Wysadzono jesienią roku ubiegłego 250 drzew owocowych na drogach gminnych. Podobnym dorobkiem może się poszczycić nie każda gmina tutejszego powiatu o czem dokładnie wie Autor rzeczonygo artykułu.

Wójt gminy Suchowola F. Stec.

TOWARZYSTWO AKCYJNE UBEZPIECZEŃ „POLONIA” W WARSZAWIE

ZRŁOŻONE 1917 R.

Ubezpiecza: **od ognia**, kradzieży z włamaniem i rabunku, **od odpowiedzialności cywilnej**, **transporty**: kolejowe, morskie, rzeczne i **walory** oraz **szyby** wystawowe.

Własne domy: w Warszawie, Grudziądzu, Katowicach, Poznaniu.

Centrala: Warszawa, plac Napoleona № 3.

Telefony: 27-01, 48-36, 72-16, 109-48, 48-26.

Oddziały: Towarzystwa znajdują się: w Bydgoszczy (ul. Gdańska № 165), w Częstochowie (ul. Panny Marji № 41), w Katowicach (ul. Słowackiego № 14), w Krakowie (ul. Krzyża № 5), we Lwowie (ul. Kopernika № 30), w Łodzi (ul. 6-go Sierpnia № 1) w Poznaniu (ul. 3 Maja № 2) i Wilnie (ul. Adama Mickiewicza № 29).
Jeneralna Reprezentacja w Równem (Gen. Hallera Nr. 3).

Reprezentacje i agentury we wszystkich miastach Rzeczypospolitej Polskiej.

Z GMIN

NA BUDOWĘ OKRĘTU. Na posiedzeniu Rady Gminnej gm. Klembów dn. 3 stycznia r. b. p. Czesław Reszczyński oświadczył, że w dziale XIII budżetu § 9 p. e. wstawiona jest kwota zł. 500, na budowę parowca oceanicznego o pojemności 20.000 tonn i ofiarodawcy projektują nadać przyszłemu okrętowi imię Pierwszego Marszałka Polski. Jednocześnie podkreślił, że na tego rodzaju ofiarę stać jest każdą gminę wiejską i miejską, przy łącznym wysiłku gmin z jednego okresu budżetowego, na cel ten wpłynęłoby około 5 mil. złotych. Proponuje więc uproszenie P. Starosty, by zechciał wpłynąć na wszystkie gminy pow. o przyłączenie się do tej akcji. Biorąc zaś pod uwagę, że tego rodzaju uchwały zapadają i w innych gminach, jak to widać z protokołu posiedzenia Rady Gminnej gm. Kamień Koszyrski z dn. 25 października 1927 r., Województwo Poleskie, które wstawia do budżetu na rok 1929/30 zł. 1.000,— na budowę floty handlowej i będzie tego rodzaju subsydia prelinować w ciągu 10 lat, mówca proponuje więc, by gminy wiejskie i miejskie całej Polski, dla uczczenia dzie-

sięciolecia odrodzonego państwa, ofiarowały morzu polskiemu okręt handlowy o pojemności 20.000 tonn, któryby na wielkich wodach świata niósł naszą banderę pomiędzy flagi obce z godnością, odpowiadającą tradycji i wielkości naszego narodu.

W tym celu zgłasza wniosek o przesłanie za pośrednictwem Pana Starosty T. Eytnera ofiarowanej kwoty na ręce Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z prośbą, aby inicjatywie naszej raczył udzielić poparcia w stosunku do gmin całej Polski, oraz zechciał łaskawie objąć protektorat nad zbiórką funduszu i budową okrętu, któremu ofiarodawcy chcieliby nadać imię „Marszałek Piłsudski”.

Powyższy wniosek zebrani przyjmują jednogłośnie.

GMINA GORZKOWICE, POW. PIOTRKOWSKIEGO. Zebranie gminne w dniu 31 stycznia 1929 roku uchwaliło upoważnić Urząd gminy do zaciągnięcia w Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie po-

życzką długoterminowej w sumie 10.000 zł. na zabrukowanie rynku w Gorzkowicach.

REMBERTÓW — GMINA. Konfiguracja gmin, położonych pod Warszawą, wobec rozwoju bardzo szybkiego niektórych miejscowości, stała się w wielu wypadkach zupełnym anachronizmem.

Ażeby uzgodnić granice terytorjalne gmin z potrzebami życia, Starostwo powiatu Warszawskiego wystąpiło do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych za pośrednictwem p. Wojewody z wnioskami o przekształcenie granic gmin Wawer, Okuniew i Wiązowna.

Zmiana dotyczyć będzie przede wszystkim sytuacji ludności Rembertowa, który wyrósł do kilkutysięcznej osady, a wszystkie swoje sprawy administracyjne musi załatwiać w Okuniewie, położonym o kilkanaście kilometrów na wschód.

Starostwo projektuje z terenów gminy Wawer i Okuniew, leżących przy Warszawie, utworzyć nową gminę z siedzibą gminy w Rembertowie.

Dla ludności okolicznych osiedli byłoby to wielką dogodnością, a dla Rembertowa stworzonoby warunki dalszego szybkiego rozwoju.

Z RADY GMINNEJ W MAŁEJ DĄBRÓWCE NA ŚIĄSKU. W dniu 8.II. r. b. odbyło się posiedzenie rady gminnej w Małej Dąbrówce. Głównym punktem obrad był preliminarz budżetowy na r. 1929/30. W budżecie tym, obracającym się w rozchodach i dochodach w ogólnej sumie 400.000 zł., przewidziane są m. in. następujące pozycje: administracja ogólna — 109.782 zł. 22 gr., spłata długów — 2.556 zł. 25 gr., oświata — 32.780 zł., kultura i sztuka — 2.600 zł., zdrowie publiczne — 35.498 zł., opieka społeczna — 52.100 zł., bezpieczeństwo publiczne — 12.104 zł. W dochodach budżet przewiduje m. in.: subwencje i dotacje — 15.400 zł., opłaty administracyjne — 1.450 zł., opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publicznego — 49.200 zł., udział w podatkach państwowych — 100.000 zł., dodatki do podatków państwowych — 33.500 zł. oraz podatki samoistne — 67.000 zł.

KURS POŻARNICZY DLA SOŁTYSÓW W POWIECIE KUTNOWSKIM. Staraniem p. Starosty Zbikowskiego, insp. samorządowego Makólskiego i instruktora pożarn. Kaz. Łabno w ubiegłym miesiącu zorganizowany został w powiecie Kutnowskim jednodniowy kurs pożarniczy dla sołtysów, który zgromadził przeszło 200 sołtysów z całego powiatu.

Kurs utworzył insp. samorz. p. Makólski, poczem instruktor pożarniczy p. Łabno w wyczerpujący sposób przedstawił sołtysom środki zapobiegające szerszeniu się pożarów oraz organizację najkonieczniejszej obrony przeciwpożarowej, którą we wsiach należy zorganizować.

Również prelegent pouczył sołtysów, w jakie narzędzia należy się do obrony tej zaopatrywać, oraz jak trzeba się nimi posługiwać.

Należy mieć nadzieję, że zorganizowanie w powiecie Kutnowskim kursu pożarniczego wydatnie przyczyni się do podniesienia stanu bezpieczeństwa przeciwpożarowego we wsiach.

ROZWÓJ MIASTA KATOWIC WEDŁUG PRELIMINARZA BUDŻETOWEGO NA ROK 1929/30. Wydatków nadzwyczajnych przewiduje budżet w łącznej kwocie 12.177.000 zł. Najważniejsze pozycje budżetu nadzwyczajnego są:

1. Rozbudowa Teatru miejskiego	250.000 zł.
2. Budowa gmachu biurowego przy ul. Młyńskiej	1.600.000 „
3. Budowa domu mieszkalnego dla urzędników	1.000.000 „
4. Budowa ustępów publicznych na placu Wolności, na targowisku, przy ul. Mikołowskiej, ul. Audrzejka, w Dzieln. II i III	200.000 „
5. Budowa strażnicy w dzielnicy II	260.000 „
6. Budowa uzdrowiska dla dzieci w Panewnikach	550.000 „
7. Zakup samochodów do odwozu śmieci, do skrapiania ulic, maszyn do zamiatania i ładowania śmieci, zakup materiałów budowlanych na rozbudowę ulic itp. razem	754.000 „
8. Zakup różnych sprzętów i urządzeń dla szkół, na uzupełnienie gabinetów fizycznych, na urządzenia boisk dla wszystkich szkół itd. razem	568.000 „
9. Budowa zakładu kąpielowego	800.000 „
10. Budynek w parku Kościuszki na umieszczenie lwów	15.000 „
11. Budowa nowego złołka dla dzieci	140.000 „
12. Koszty zakrycia rzeki Rawy wraz z budową mostów z ulicy Zamkowej i Bankowej w kwocie	1.000.000 „

i t. d.

Na pokrycie tych i wiele innych przewidzianych wydatków ma być zaciągnięta nowa pożyczka i dopiero w razie uzyskania pożyczki przystąpi miasto do wykonania powyżej wymienionych prac.

Bez względu na powyżej wymienione prace będą kontynuowane już rozpoczęte i rozpoczną się te prace, na które miasto już ma pieniądze z pożyczki ze Skarbu Śląskiego w kwocie około 9½ milj.

Do tych prac należą, jak wiadomo:

Budowa hali targowej (I rata)	700.000 zł.
Budowa szpitala centralnego	1.700.000 „
Rozbudowa wodociągów	2.000.000 „
Ukończenie rozpoczętych budowy i przebudowy szkół i t. d.	

Z RADY MIEJSKIEJ M. CIECHOCINKA. Rada Miejska m. Ciechocinka na posiedzeniu odbytem dnia 21 stycznia r. b. m. in. uchwaliła zaciągnąć pożyczkę ze Skarbu Państwa w kwocie 85.000 zł. na budowę 7 kl. szkoły powszechnej.

Z RADY MIEJSKIEJ W MIKOŁOWIE. W dniu 12 lutego r. b. odbyło się posiedzenie Rady Miejskiej m. Mikołowa, na którym uchwalono budżet administracyjny w ogólnej sumie 617.000 zł. Wskutek wzmoczonej administr. budżet się znacznie podwyższył. M. in. przewidziano w budżecie administracyjnym na cele oświatowe 150 tys. zł., 5 tys. dla wychowania fizycz-

nego, 13.805 zł. ubezpieczenie, 20 tys. zł. na ogólny remont szkoły i gmachu sądowego, na budowę katedry 2 tys. zł., miejskich ubogich 20 tys. zł., dla Domu Zdrowia w Rydułtowicach 5 tys. zł., dla Domu Polskiego w Mikołowie 5 tys. zł., dla zwalczania chorób gruzliczych 2 tys. zł., kultura i sztuka 10 tys. zł., dla wystawy krajowej w Poznaniu celem umieszczenia eksponatów 1 tys. zł., dla straży pożarnej 5 tys. zł.

ZGIERZ POSIADA WŁASNY ZAKŁAD KĄPIELOWY. Rada Miejska m. Zgierza z burmistrzem J. Świerczem na czele uchwaliła w roku 1927 wybudować zakład kąpielowy. Z pomocą w zrealizowaniu tego projektu przyszła firma amerykańska Ulen and Company, udzielając na ten cel pożyczki.

Uchwała Rady Miejskiej spotkała się z uznaniem wszystkich mieszkańców m. Zgierza, który jako miasto fabryczne nie posiada zakładu kąpielowego.

W dwa lata po zapadłej uchwale Rady Miejskiej stanął zakład kąpielowy urządzony po europejsku, a w dnia 2 lutego r. b. został otwarty i poświęcony.

W czasie poświęcenia w imieniu m. Zgierza przemawiał burmistrz Świercz, który podkreślił powody, jakie skłoniły magistrat m. Zgierza do wybudowania zakładu kąpielowego. W imieniu władz powiatowych przemawiał starosta Rzewski, podkreślając znaczenie kąpeli dla zdrowia.

Z RADY MIEJSKIEJ M. WOŁKOWYSKA. Rada Miejska m. Wołkowyska na posiedzeniu w dniu 18.II. r. b. uchwałała wyasygnować 1.500 zł. na zakup 100 m. kw. drzewa opałowego, celem rozdania ubogiej ludności miasta.

Wykonanie uchwały powierzono Magistratowi, łącznie z Komisją Opieki Społecznej przy współudziale czynnika obywatelskiego.

Z MAGISTRATU M. KOCKA POW. ŁUKOWSKIEGO. Obecnie w Kocku Magistrat przeprowadza komasację gruntów rolnych, uzupełnienie karłowatych gospodarstw rolnych, likwidację serwitutów i meljorację gruntów rolników w mieście Kocku.

Zarząd Związku Miast Polskich

ogłasza **KONKURS**

na posadę Dyrektora Biura

z uposażeniem w/g V grupy płac urzędników państwowych z 15% dodatkiem komunalnym oraz wszystkimi dodatkami przysługującymi urzędnikom państwowym i komunalnym.

Warunki:

- 1) Obywatelstwo polskie.
- 2) Posiadanie dyplomu z ukończenia wyższej uczelni.
- 3) Znajomość ustaw samorządowych i organizacji administracji w Polsce.

Kandydaci specjalnie uzdolnieni mogą uzyskać większą płacę, zależnie od umowy.

Podanie z dołączeniem życiorysu, uwierzytelnionych odpisów świadectw i powołaniem się na poważne referencje składać należy najpóźniej do dnia 15 marca 1929 roku do biura Związku Miast Polskich, Warszawa, Mazowiecka 7.

Stanowisko do objęcia zaraz.

Posada obejmie jeden rok próby, po upływie którego nastąpić może zakontraktowanie na dalsze lata.

Prezes Zarządu Związku Miast Polskich

(—) Inż. Zygmunt Słomiński

Prezydent m. st. Warszawy.

Wiadomości gospodarcze

UREGULOWANIE WYWOZU KURZYCH JAJ Z POLSKI.

Z dniem 1-go marca 1929 r. wejdzie w życie rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu, wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa z dn. 13-go listopada 1928 r.

W myśl tego rozporządzenia przedsiębiorstwa, które chcą być wpisane do rejestru przedsiębiorstw eksportowych, powinny złożyć podania do właściwej władzy wojewódzkiej administracji ogólnej, względnie do Komisarjatu Rządu m. st. Warszawy, te zaś w ciągu dni 14-tu od dnia wpłynięcia podania rejestracyjnego, będą badać stan urządzeń przedsiębiorstwa.

Przedsiębiorstwa eksportujące jaja, winny posiadać pomieszczenie do badania, sortowania i magazynowania jaj. Składy winny być dostatecznie obszerne i utrzymywane w czystości. Jaja świeże i czyste, przeznaczone na wywóz, należy sortować według następujących gatunków, oznaczonych wagą 1.000 sztuk jaj:

- 1) 45 — 48 kg. włącznie,
- 2) powyżej 48 — 51 kg. włącznie,
- 3) powyżej 51 — 54 kg. włącznie,
- 4) powyżej 54 — 57 kg. włącznie,
- 5) powyżej 57 — 62 kg. włącznie,
- 6) powyżej 62 —

W danym gatunku może się znajdować najwyżej 3% jaj, których waga odpowiada wadze jaj gatunku bezpośrednio lżejsze-

go. Jajem świeżym jest takie jajo, które posiada komorę powietrzną o głębokości, w porze wiosennej i letniej (kwiecień — sierpień), nie większej niż 7 mm. — w pozostałych porach roku — nie większej niż 10 mm., i które nie uległo żadnym zabiegom konserwacyjnym, posiada żółtko zwarte, jędrne, przezroczyste; zaledwie odróżniające się od białka, nienaruszoną chalazę i niema plam w treści.

Jaja konserwowane, przeznaczone na wywóz, należy sortować w następujący sposób: 1) jaja konserwowane w chłodniach, 2) jaja konserwowane w wapnie.

Skrzynie, w których ma się wywozić jaja, muszą być suche, czyste, nie wydające ostrej woni. Do pakowania jaj używa się węgny lub wkładki tekturowych.

Stały nadzór nad przestrzeganiem przez przedsiębiorstwa eksportowe przepisów regulujących wywóz jaj zagranicę, sprawować będzie Ministerstwo Przemysłu i Handlu za pośrednictwem władz administracji ogólnej, oraz Izby Przemysłowo - Handlowych. W tym celu Izby Przemysłowo - Handlowe wyznaczają inspektorów, których zatwierdzi Ministerstwo Przemysłu i Handlu po porozumieniu się z Ministerstwem Rolnictwa.

Przedsiębiorstwa, które chcą być wpisane do rejestru przedsiębiorstw eksportowych, mogą składać podania z dniem ogłoszenia niniejszych przepisów. (AROL).

PLANOWA AKCJA MECHANIZACJI WYPIEKU.

Czynnikami rządowe przystąpiły do opracowania programu planowej akcji mechanizacji i w związku z tem do uzyskania odpowiednich kredytów z Ministerstwa Skarbu. W tym celu wojewodowie mają nadesłać sprawozdania ze stanu dotychczasowej akcji, potrzeby danego terenu oraz swoje opinie i uwagi, które stanowią będą materiał przy opracowywaniu odpowiedniego programu.

Równocześnie Minister Spraw Wewnętrznych, polecił wojewodom popieranie i ułatwianie otrzymywania przez dobrze zagospodarowane spółdzielnie — kredytów na budowę piekarni mechanicznych. (AROL).

WSPANIAŁY ROZWÓJ SPÓŁDZIELCZOŚCI W NIEMCZECH.

Spółdzielczość spożywców w Niemczech wykazuje w ostatnich latach bardzo szybkie postępy. Obrót spółdzielni, należących do Centralnego Związku Niemieckich Spółdzielni Spożywców w 1928 roku wyniósł 1.046.000.000 marek niem., o 165.000.000 mk: więcej, aniżeli w roku ubiegłym, czyli zwiększył się o 18,7%. Hurtownia spółdzielcza w Hamburgu w 1928 r. wykazała obrót 444.000.000 mk., a w porównaniu z rokiem ubiegłym wzrost wyniósł 19%. Własna produkcja Hurtowni wyniosła 106.000.000 mk., powiększyła się zatem o 66%. Hurtownia Niemieckich Spółdzielni Spoż. w Hamburgu zatrudnia obecnie 7564 pracowników, o 1604 osoby więcej, aniżeli rok temu.

O UJEDNOSTAJNIENIU AKCJI ROZWOJU CHŁODNICTWA.

W związku ze wzrastającym znaczeniem chłodni przy regulowaniu życia gospodarczego kraju — poszczególne Ministerstwa inicjują rozmaite kroki w kierunku rozwoju chłodnictwa w Polsce. Zwłaszcza wobec nowego okresu budżetowego, staje się aktualnym zagadnienie tych poczyniń.

W tym celu w dniach najbliższych ma się odbyć, w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, międzyministerjalna konferencja, mająca na celu skoordynowanie zamierzeń władz państwowych i samorządowych na przyszłość najbliższą, w zakresie chłodnictwa.

Konferencja ta posiadać będzie wielkie znaczenie, gdyż jedynie ujednostajnienie poszczególnych zamierzeń i stworzenie jednolitego planu rozwoju chłodnictwa, doprowadzi do racjonalnego postawienia tej palącej sprawy. (AROL).

CLA WYWOZOWE NA TRZODĘ CHLEWNĄ I MIĘSO WIEPRZOWE.

Z dniem 1-go marca r. b. wejdzie w życie rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa, z dnia 1-go lutego 1929 r. Na mocy tego rozporządzenia, cło wywozowe od trzody chlewnej żywej i bitej — pobierane będzie w wysokości zł. 30-tu od całej sztuki, zaś od połowy — zł. 15-tu.

Od mięsa wieprzowego świeżego, solonego i mrożonego w stanie nieprzerobionym, z wyjątkiem oddzielnych głów oraz oddzielnych wnętrzności — cło wywozowe pobierane będzie w wysokości zł. 50-ciu od 100 kg.

Wyżej wymienione towary mogą być wywożone bez cła za zaświadczeniem Ministerstwa Przemysłu i Handlu — trzoda chlewna zarodowa wywożona przez hodowców oraz organizacje ho-

dowlane — za zaświadczeniem Ministerstwa Rolnictwa. Wyżej wymienione towary przewożone w małym ruchu granicznym, w myśl obowiązujących umów, również nie podlegają opłacie celnej. (AROL).

POŻYCZKI DLA POGORZELCÓW.

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, przyznał stale pogorzelcom za pośrednictwem wojewódzkich związków samorządowych — poważne kwoty w formie niskoprocentowanych pożyczek na ogniotrwałą odbudowę spalonego mienia.

W roku ubiegłym P. Z. U. W. przyznał pogorzelcom 3114 takich pożyczek ulgowych na sumę zł. 3.347.860. W tej liczbie było 1608 pożyczek zbiorowych na sumę zł. 2.012.260 i 1506 pożyczek indywidualnych na sumę zł. 1.665.600. (AROL).

KONKURS PAŃSTWOWEGO BANKU ROLNEGO NA TANI SIEWNIK DO NAWOZÓW SZTUCZNYCH.

Pożyteczna inicjatywa Państwowego Banku Rolnego — ustaleni, drogą konkursu, typu dobrego, taniego; (do 600 zł.) siewnika na nawozy sztuczne dla drobnej własności rolnej, wydała jak się zdaje z dotychczasowego przebiegu konkursu, bardzo dodatnie rezultaty. Z nadesłanych 36-ciu prac — odrzucono dn. 13-go b. m. — 5 prac, pozostałe 31 przekazano do rozpatrzenia podkomisji Sądu Konkursowego, w skład której weszli pp.: dyr. Borowski, dyr. Królikowski, prof. Biedrzycki i radca Wolski. Podkomisja ta niezadługo ukończy swe prace. (AROL).

KURSY WALUT.

(notowane na giełdzie warszawskiej w dn. 15. II. 1929).

1 dol. St. Zjedn. — 8,88 — 8,92 zł.
100 frank. szwajc. = 171,97 — 171,11 zł.
1 funt szterl. = 43,40 — 43,19 zł.
100 frank. franc. = 34,92 — 34,74 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg. franco stacja załadowania).

W dn. 15. II. 1929 r.: Warszawa:

Zyto 35,5 — 35,75 zł.
Pszenica 44,5 — 45 zł.
Jęczmień 35,25 — 34,75 zł.
Owies 33,25 — 34 zł.

NABIAŁ.

W dn. 21. I. 1929 r.: Warszawa:

Mleko niezbierane: Cena za 1 litr mleka w hurcie 0,50 zł.

Masło: za 1 kg. w detalu: wyborowe luksusowe 7,00 zł. mleczarskie deserowe II gat. 6,4 zł.; mleczarskie solone 6 zł. ośłkowe 5 zł.

Ceny masła w hurcie rozumieją się o 15% mniej cen detalicznych.

Jaja świeże za skrzynię (24 kopy) 370 zł.

Jaja świeże za sztukę 0,30 zł.

Poradnik samorządowy

1. *Pytanie:* Czy stały mieszkaniec miasta na terenie ziem wschodnich (woj. nowogródzkie) zamieszkały w danym mieście dłużej aniżeli 10 miesięcy, a nie posiadający obywatelstwa polskiego, posiada bierne prawo wyborcze do rady miejskiej, i na podstawie jakiego przepisu prawnego.

Odpowiedź: nie posiada, albowiem nie jest obywatelem Państwa Polskiego. Prawo udziału w wyborach

do reprezentacji samorządowych jest prawem politycznym, przysługującym jedynie obywatelom Państwa. Art. 5, pkt. 2 rozporządzenia Kom. Gen. Z. Wsch. z dnia 14.VIII.1929 r. (Dz. U. Z. C. Z. W. Nr. 12, poz. 99), mówiący o urodzeniu na terytorjum Ziem Wschodnich, utracił swe znaczenie, wobec unormowania stanu prawnego - politycznego ziem Wschodnich. Dziś członkiem gminy może być jedynie obywatel P. Polskiego.

2. *Pytanie:* Magistrat m. Święcian zapytuje:

jakie obecnie obowiązują przepisy prawne w kwestji opłacania przez Sądy Okręgowe należności za doręczane przez Magistraty i Urzędy Gminne wezwania sądowe w sprawach cywilnych, nadsyłane przez Sądy Grodzkie i jakiej wysokości są te opłaty?

Odpowiedź: wysokość tego wynagrodzenia i sposób jego otrzymywania przez magistraty na obszarze b. zaboru rosyjskiego normuje §§ 6 i 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 marca 1923 r. (Dz. U. Nr. 39, p. 275).

3. *Pytanie:* urząd gminy Włodzimierzec zapytuje:

czy obowiązana gmina ponosić kosztów leczenia psychicznie chorej znajdującej się w szpitalu w Tworkach, która w roku 1920 wyjechała do Ameryki, tam zachorowała i w drodze repatriacji wysłana została z Ameryki do Polski w r. ub. i umieszczona w szpitalu na koszt gminy.

Krewnych, którzyby mogli ponieść kosztów jej leczenia, na terenie gminy niema, mąż jej zaś zamieszkuje w Ameryce.

Odpowiedź: winno tu mieć zastosowanie postanowienie art. 2 ustawy z dn. 29 marca 1926 r. (Dz. U. Nr. 36, p. 214) i kosztów te winien pokryć powiatowy zw. komunalny.

4. *Pytanie:* kierownik tymczasowego zarządu jednego z miast w b. Kongresówce zapytuje, czy wobec te-

go, że wybrany został na radnego do Rady Miejskiej we Włoszczowie i stosownie do art. 23 Dekretu o samorządzie miejskim (Dz. P. Nr. 13, poz. 140) obowiązany jest w myśl końcowego ustępu tegoż artykułu przewodniczyć na pierwszym organizacyjnym posiedzeniu Rady Miejskiej, czy ma do niego zastosowanie art. 19 tegoż Dekretu, że radny nie może zajmować płatnej posady w Magistracie i czy jako kierownik tymczasowego Zarządu m. Włoszczowy ma prawo głosowania.

Odpowiedź: kierownik tymczas. zarządu miasta nie zajmuje posady w magistracie w rozumieniu art. 19 dekretu z dn. 4 lutego 1919 r., gdyż pełni on obowiązki burmistrza miasta. Z chwilą, gdy został wybrany na radnego, to ma prawo głosowania i prawo wyboru członków magistratu (art. 12, 23, 43 i inne).

5. *Pytanie:* sekretarz gminy Międzyrzecz, pow. Wołkowyskiego zapytuje:

ile obecnie wynosi dodatek na mieszkanie dla pomocnika sekretarza żonatego, w/g XII stopnia służbowego.

Odpowiedź: w miejscowościach b. zaboru rosyjskiego, liczących mniej niż 10.000 mieszkańców, urzędnik XII grupy płac, utrzymujący rodzinę, otrzymuje od dn. 1.I.1929 r. miesięcznie zł. 28 gr. 67.

H. i P.

Wydawnictwa nadesłane

Kuropatwińska Marja. — Ogrody działkowe a kultura miast. Warszawa 1928. Wyd. Instytutu Gospodarstwa Społecznego. Książka ta nosi charakter propagandowo - informacyjny. Ze względu na zagadnienie aktualne, a tak bardzo zaniedbane u nas, winna się znaleźć w ręku każdego działacza samorządowego, który znajdzie tam wiele cennych wiadomości o ogródkach działkowych oraz o roli, jaką winny odgrywać samorzady przy zakładaniu i utrzymywaniu ogródków działkowych.

Zbiór ustaw i rozporządzeń administracyjnych — zebrał i zestawiał Augustyn Weiss, naczelny sekretarz Wydziału Powiatowego w Toruniu. Nakładem autora — Toruń — Mokre, ul. Kołłątaja 7. Wydawnictwo to zawiera obowiązujące obecnie ustawy i rozporządzenia administracyjne, zebrane w jedną całość, co ułatwia niezmiernie pracownikom pracę w biurach wydziałów powiatowych, urzędów gminnych i t. d.

Rosset Edward. — Ludność powiatu Łódzkiego. — Studium statystyczne. Łódź 1928, str. 15. Na treść składają się następujące rozdziały: 1. Ludność powiatu Łódzkiego przed wojną, 2. Ludność powiatu Łódzkiego po wojnie, 3. Struktura ludności powiatu Łódzkiego pod względem płci, 4. Struktura wyznaniowa ludności powiatu Łódzkiego, 5. Struktura narodowa ludności powiatu Łódzkiego, 6. Ruch ludności w miastach powiatu Łódzkiego.

Röhrenscheff Ludwik — naczelny miejski lekarz weterynaryjny — Kraków. Badanie mięsa na obecność włośni. Podręcznik dla oglądaczy mięsa z dodatkiem: Wyciąg z rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa. Nakładem Wyd. „Inpona” Lwów, skrytka p. 164.

Wolna Wszechnica Polska. — Sprawozdanie z uroczystości otwarcia roku akademickiego Oddziału w Łodzi 1928/29. — Łódź 1928. Nakładem Wolnej Wszechnicy Polskiej. Str. 36. Treść:

1. Przemówienie inauguracyjne Rektora W. W. P. prof. dr. Teodora Viewegera, na uroczystości otwarcia Oddziału w Łodzi, 2. Przemówienie wiceministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego p. Sławomira Czerwińskiego, 3. Przemówienie Prezydenta m. Łodzi p. Bronisława Ziemięckiego, 4. Sprawozdanie Podsekretarza Senatu prof. dr. Aleksandra Ławrynowicza, 5. Przemówienie Pana Rektora podczas aktu uroczystej imatrykulacji, 6. Przemówienie przedstawiciela słuchaczy p. S. Borkowskiego, 7. Wykład inauguracyjny prof. dr. Seweryna Sterlinga p. t. „O charakterze wczesnych objawów chorobowych, 8. Skład osobowy i wykłady ogłoszone.

Majewski Jan Stanisław. — Historia miasta Kocka. Monografia. Kock 1928. Nakładem Magistratu m. Kocka, str. 36:

Sprawozdanie z działalności Magistratu m. Włocławka za r. 1927/28. Wydawnictwo zarządu m. Włocławka. Treść: ogólne wiadomości o Włocławku. Część I. Sprawozdania rachunkowe. Część II. Organizacja i działalność administracji miejskiej. Włocławek, r. 1928. Str. 292.

Zdrowie dziatwy szkół powszechnych w Polsce — napisał dr med. St. Kopczyński naczelny wizytator higieny szkolnej w Min. W. R. i O. P. Warszawa. Skład główny: Książnica — Atlas, r. 1929, str. 56.

Kronika Warszawy, miesięcznik ilustrowany, poświęcony działalności samorządu oraz poszczególnym dziedzinom życia miasta i jego historii. Wydawca: Magistrat m. Warszawy.

Treść Nr. 10 — 12: za m. październik — grudzień 1928 r. Cz. I. X-lecie samorządu stolicy. Wygląd Warszawy dziś i przed 10 laty — E. S. Życie gospodarcze w Warszawie w okresie 1918 — 1928 r. — F. P. Warszawa 1918 — 1928. Przegląd ważniejszych dziedzin z życia samorządu i miasta. Program i warunki

ki konkursu na projekt pomnika J. I. Kraszewskiego. Z życia stolicy.

Cz. II. Miesięcznik Statystyczny Warszawy za miesiące październik i listopad.

Opieka nad matką i dzieckiem, czasopismo, poświęcone ochronie macierzyństwa, opiece nad dziećmi i młodzieżą. Wychodzi co 2 miesiące nakładem Polskiego Komitetu Pomocy Dzieciom.

Treść Nr. 6 za m. listopad — grudzień 1928 r. Podstawy organizacyjne opieki sp. nad macierzyństwem i najmłodszym dzieckiem w Polsce — dr. M. Gromski. Zakłady opieki nad dzieckiem na Zachodzie — dr. A. Kamler. Higieniczno - wychowawcze znaczenie ogródków rodzinnych — dr. Fr. Ks. Cieszyński. Kronika krajowa. Kronika zagraniczna. Oceny. Przegląd piśmiennictwa.

L. Kapitaniak: Jak odbierać fale od 20 do 2.000 m. na 1, 2, 3 i 4 lampy z 56 rysunkami i 4 tablicami. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie. Rok 1929, str. 64.

Ekradyna i lampa ekranowa nap. H. J. Round, tłóm. J. Plebański. Wydawnictwo M Arcta w Warszawie Rok 1929, str 90.

Pośrednictwo Pracy

Posadę rachmistrza poszukuję w Wydziale powiatowym lub w instytucji analogicznej. Posiadam 7-mioletnią praktykę w dziale rachunkowym z dobrymi świadectwami, obecnie rachmistrzem w jednym z Wydziałów pow. Wschodniej Małopolski. Z instrukcją obecnie obowiązującą dokładnie obznajmiony, pragnę zmienić dotychczasowe miejsce.

Zgłoszenia przyjmuje Biuro Zjazdów Samorządu, Warszawa, plac Napoleona 7.

Wydawca: „Samorząd”, Spółka Wydawnicza.

Redaktor odp. Roman Grochowski.

ERNEST NEUMANN, Sp. z o. o.
Warszawa, Tel. 54-96 Mazowiecka 6.

MASZYNY do PISANIA
„Underwood”, okazjne, stale na składzie.

DRUKARKI BIUROWE
„Millotype” do normaln. członek i klisz.

Arytmometry, numeratory, datowniki
pióra wleczne, Ołów i „Zawsze ostry”

BIURO TECHNICZNE

Budowa Dróg i Nawierzchni

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

WARSZAWA, ŚWIĘTOKRZYSKA № 13, TELEFON 24-03.

NASIONA WARZYWNE, KWIATOWE, PASTEWNE i ROLNE. Kto chce mieć wyborowe nasiona, piękne drzewka i krzewy owocowe i ozdobne, doskonale narzędzia ogrodnicze, nawozy sztuczne mieszane dla ogrodnictwa, środki chemiczne do walki ze szkodnikami roślin, niech je kupi w najstarszych naszych Zakładach Ogrodniczych **C. ULRICH**, istniejących od roku 1805 w Warszawie, ul. Ceglana 11, dom własny. Cenniki na żądanie.

Wydział Powiatowy w Skאלacie

ogłasza niniejszem

KONKURS

na posadę drogomistrza powiatowego dla Powiatowego Zarządu drogowego w Skאלacie.

Warunki uposażenia zależne od kwalifikacji oraz ryczałt objazdowy. Kandydaci, którzy wykażą się znajomością kreślarstwa, będą mieli pierwszeństwo i w tym celu należy przedłożyć próbki rysunków i pism technicznych.

Udokumentowane podania należy wnieść do 10 marca 1929 r. do Wydziału Powiatowego w Skאלacie.

Kierownik Tymczasowego Zarządu powiatowego:

Kulpiński wr.
Starosta.

Wydział Powiatowy Sejmiku Białą-Podlaska

ogłasza **KONKURS**

na posadę technika meljoracyjnego

Do stanowiska tego są przywiązane pobory według VIII, ewentualnie VII stopnia służbowego i 5⁰/₀ dodatku komunalnego.

Warunki:

- 1) Obywatelstwo polskie,
- 2) wykształcenie techniczne średnie, oraz kilkoletnia praktyka,
- 3) nieprzekroczony wiek 40 lat,
- 4) odpisy świadectw z ukończonych studjów i praktyki,
- 5) referencje dwóch osób znanych, względnie instytucji,
- 6) okres próbny 1 rok.

Oferty z odpisami świadectw szkolnych i dotychczasowej pracy wraz z curriculum vitae składać należy do Wydziału Powiatowego Sejmiku w Białej Podlaskiej do dnia 1 marca 1929 r.

Posada do objęcia od 1 kwietnia 1929 roku.

Oferty nieuwzględnione pozostają bez odpowiedzi.

Sekretarz Sejmiku Przewodniczący Wydziału Powiatowego
(—) *Wacław Brzeziński* Starosta (—) *Ignacy Bobek*.

**Urząd Gminy Święta-Wola
Powiatu Kosowskiego na Polesiu**

o g ł a s z a

K O N K U R S

na posadę felczera gminnego z płacą wynoszącą 250 złotych miesięcznie.

Warunki przyjęcia:

- 1) Świadectwo zdrowia.
- 2) Obywatelstwo polskie.
- 3) Odpisy świadectw z ukończonych studiów i praktyk.
- 4) Nieprzekroczony 50 rok życia i conajmniej 3 letnia praktyka zawodowa.

Należycie udokumentowane podanie wraz z życiorysem i podaniem referencji osób, należy wnieść do dnia 1. IV 1929 r. do Urzędu Gminy Święta-Wola.

Posada do objęcia z dniem 1. IV 1929 r.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Wójt gminy Święta-Wola
Michał Bartoszewicz.

Wydział Powiatowy Sejmiku Lubomelskiego

o g ł a s z a

K O N K U R S

1) na stanowisko kierownika Szpitala Sejmikowego w Szacku z uposażeniem według VII st. sł. z dodatkiem komunalnym. Mieszkanie przy szpitalu z opalem i światłem; 2) na stanowisko lekarza rejonowego w m. Opalinie z uposażeniem według VIII st. sł. z dodatkiem komunalnym.

Warunki przyjęcia:

- 1) Obywatelstwo Polskie.
- 2) Ukończone studia zawodowe. Prócz tego na stanowisko kierownika szpitala wymagana jest conajmniej 3-letnia praktyka szpitalna z działu położnictwa i chirurgji.

Podania wraz z dokumentami i życiorysem należy nadsyłać do biura Wydziału Powiatowego w Lubomlu do dnia 15 marca 1929 r.

Posada do objęcia od zaraz.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta: (—) *R. Świątkowski.*

K O N K U R S

na kontraktową posadę Instruktora hodowlań rolnego przy Wydziale Powiatowym Sejmiku w Sokołowie w/g VII stopnia służbowego urzędników państwowych, szczebel — a.

Warunki:

- 1) Obywatelstwo Polskie
- 2) studja wyższe rolnicze
- 3) przynajmniej 2-u letnia praktyka instruktorska.

Podania z własnoręcznie uapisanym życiorysem, odpisami świadectw szkolnych i zaświadczeniami odbytych praktyk, należy nadsyłać do Przewodniczącego Wydziału Powiatowego w Sokołowie w terminie do 1-go kwietnia 1929 roku.

Posada do objęcia od 1-go maja 1929 r.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta: *Chyliński.*

Wydział Powiatowy w Oszmianie

o g ł a s z a

K O N K U R S

na posadę agronoma powiatowego.

Od kandydatów wymagane jest wykształcenie rolnicze wyższe, a conajmniej średnie, oraz dłuższa praktyka w samorządzie powiatowym.

Do posady przywiązane są pobory VII gr. płac funkcjonariuszów państwowych z 15% dodatkiem komunalnym.

Podania z odpisami świadectw szkolnych, dotychczasowej pracy z własnoręcznie napisanym życiorysem i powołaniem się na referencje należy nadsyłać do Wydziału Powiatowego do dnia 15 marca r. b.

Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta Powiatowy
(—) *Z. Kowalewski.*

Wydział Powiatowy w Wołkowysku

ogłasza

K O N K U R S

na posady komunalnych lekarzy weterynarii — kierowników ambulansów weterynaryjnych z siedzibą w Łyskowie i Rosi (bądź Piaskach).

Uposażenie zależnie od umowy, nie niżej jednak kwoty przypadającej według VII grupy uposażenia funkcjonariuszów państwowych.

Oferty należy wnosić w terminie do dnia 10 kwietnia r. b., dołączając: szczegółowy życiorys oraz odpisy świadectw z dotychczasowej pracy, dyplomu i dowodu posiadania obywatelstwa polskiego. Wskazanie osób, mogących udzielić referencji, konieczne.

Mieszkanie bezpłatne zapewnione. Praktyka dozwolona poza godzinami urzędowymi.

Przewodniczący Wydziału

Starosta Powiatowy (—) *K. Eustachiewicz.***Wydział Powiatowy Sejmiku Sochaczewskiego**ogłasza **K O N K U R S**

na stanowiska: buchaltera (kierownika oddziału kasowo-rachunkowego) oraz pomocnika buchaltera.

Do stanowisk tych przywiązane są:

a) buchaltera — pobory wg. VII gr. uposażenia pracowników państwowych plus 15% dodatku komunalnego

b) pomocnika buchaltera — pobory wg. IX gr. uposażenia pracowników państwowych plus 15% dodatku komunalnego.

Posady do objęcia z dn. 1 kwietnia rb.

Warunki przyjęcia:

- 1) Obywatelstwo polskie.
- 2) Nieprzekroczony 40 rok życia
- 3) Wykształcenie średnie handlowe i co najmniej 3-letnia praktyka samorządowa.

Podania z własnoręcznie napisanym życiorysem, odpisami świadectw szkolnych i zaświadczeń z dotychczasowej pracy należy przysyłać do Wydziału Powiatowego w Sochaczewie do dnia 10 marca rb.

Podania nieuwzględnione zostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału

Starosta: (—) *Kulesza.***Wydział Powiatowy Sejmiku Będzińskiego**

ogłasza

K O N K U R S

na posadę referenta podatkowego w IX względnie w VIII grupie płac urzędników państwowych plus 15% dodatku komunalnego.

W a r u n k i

- 1) Curriculum vitae
- 2) Świadectwo zdrowia
- 3) Referencje 2-ch osób znanych względnie instytucyj
- 4) Znajomość ustaw podatkowych
- 5) Trzechletnia praktyka w samorządzie powiatowym na stanowisko referenta podatkowego
- 6) Nieprzekraczalny 40 rok życia.

Posada do objęcia zaraz.

Zgłoszenia należy nadsyłać do Wydziału Powiatowego w Będzinie do dnia 1 marca 1929 roku.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

S t a r o s t a

(Podpis nieczytelny)

W mieście Szydłowcu pow. Koneckiego wakuje posada miejskiego lekarza weterynaryjnego.

Uposażenie w/g VII gr. płac pracowników państwowych z 15% dodatkiem komunalnym.

Wolna praktyka.

Możliwe równocześnie objęcie stanowiska kierownika sejmikowego ambulatorjum weterynaryjnego w Szydłowcu.

Podania składać należy w Magistracie miasta Szydłowca do dnia 1-go marca r. b. z dołączeniem odpisów świadectw i życiorysu.

Posada do objęcia od zaraz

Wydział Powiatowy w Łukowie

ogłasza **KONKURS**

na stanowisko Dyrektora (Naczelnego lekarza) szpitala św. Tadeusza w Łukowie.

Przy szpitalu o przeciętnej liczbie 40 chorych, licząc w tem i oddział chorób zakaźnych, istnieje ambulatorjum oraz przytułek dla starców na 15 łóżek, pozatem do obowiązków Dyrektora należy opieka lekarska nad Schroniskiem dla dziewcząt w Łukowie (45 miejsc), oprócz Dyrektora, w szpitalu ordynuje 1 lekarz kontraktowy.

Do stanowiska Dyrektora szpitala przywiązane są pobory w/g VII grupy płac pracowników państwowych.

Od kandydatów są wymagane następujące dokumenty względnie uwierzytelnione odpisy:

1) dowód obywatelstwa polskiego, 2) dyplom lekarski, 3) dowód odbycia conajmniej 3-letniej praktyki lekarskiej w szpitalu, 4) krótki życiorys.

Zastrzega się pierwszeństwo dla kandydatów ze znajomością praktyczną: chirurgji i położnictwa.

Posada do objęcia od 1 kwietnia 1929 r.

Termin konkursu upływa z dniem 20 marca 1929 roku.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta: (Podpis nieczytelny).

WYDZIAŁ POWIATOWY SEJMIKU CIECHANOWSKIEGO

ogłasza **KONKURS** na posady

a) technika drogowego (etatowego) pomocnika Powiatowego Zarządu Drogowego, b) technika drogowego (kontraktowego) do przeprowadzenia i dozoru robót na drogach gminnych, c) 3-ch drogomistrzów etatowych.

Do posad tych przywiązane są pobory według grupy uposażenia urzędników państwowych plus 15% dodatek komunalny pod punkt a) - VII szczebel "b" pod punkt b) - VIII szczebel "a" pod punkt c) do 450 zł.—w zależności od kwalifikacji—oraz rowery na czas służby dla rozjazdów służbowych.

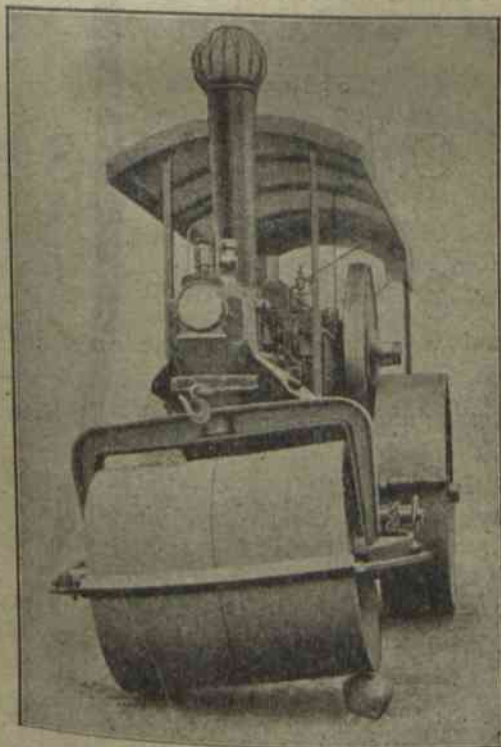
Od kandydatów na powyższe stanowiska wymagane są: od a i b) wykształcenie fachowe i kilkuletnia praktyka w dziale drogowym — od c) ukończenie kursa drogomistrzów i 2-letni praktyki względnie tylko 4-ro letnia praktyka.

Podanie z odpisami świadectw, poświadczaniem obywatelstwa polskiego, świadectwami poprzedniej służby, własnoręcznie napisanym życiorysem i powołaniem się na referencję osób wiarygodnych należy nadsyłać do Wydziału Powiatowego do dnia 31 III 1929 r.

Posady do objęcia zaraz.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Starosta Powiatowy: (Podpis nieczytelny)

WALCE SZOSOWE PAROWE MOTOROWE i KONNE

FIRM

KRAJOWYCH i ZAGRANICZNYCH

DOSTARCZA

NA DOGODNYCH WARUNKACH KREDYTOWYCH

ZRZESZENIE SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH

W WARSZAWIE, ul. DOBRA 28.

Czas. 13458/11/8

A. BRODZIC-LIPIŃSKI

ZURYCH 7

INŻYNIER-TECHNOLOG

Warszawa, ulica Wilcza 62 m. 2 telefon 6-90

BUDOWA NOWOCZESNYCH KLINKIERNI I CEGIELNI, SUSZARNIE SZTUCZNE PATENTOWANE, OGRZEWANIA POWIETRZNE, PIECE PRZEMYSŁOWE

WYŁĄCZNE PRZEDSTAWICIELSTWO FIRMY:

FABRYKA MASZYN

ARTHUR RIETER A. G.

W KONSTANCJI.

MASZYNY CEGLARSKIE NAJNOWSZEJ KONSTRUKCJI DO WYROBU CEGIEŁ, PUSTAKÓW, DREN, SĄCZKÓW I DACHÓWEK

- Zasypniki autom.
- Zasilacze
- Gniotowniki
- Postawy walcowe
- Prasy
- Odcinacze autom.
- Urządzenia transportowe i t. p.

WALCE DROGOWE PAROWE i MOTOROWE

WOZY MIESZKALNE, BECZKOWOZY, ZRYWACZE

Samochody — polewaczki

- „ sikawki
- „ pożarnicze
- „ ciężarowe
- „ autobusy
- „ osobowe

PRAGA

POLECA

Reprezentacja Fabryki Maszyn
CESKOMORAVSKA KOLBEN DAREN W PRADZE
Inżynier STANISŁAW NAWAKOWSKI

Sp. z ogr. odpow.

WARSZAWA, UL. KREDYTOWA 4, TEL. 291-34.

DOGODNE WARUNKI PŁATNOŚCI.

WARSZAWSKA SPÓŁKA AKCYJNA BUDOWY PAROWOZÓW

Warszawa, ul. Kolejowa № 57

Adres telegraficzny: LOKOMOT — WARSZAWA

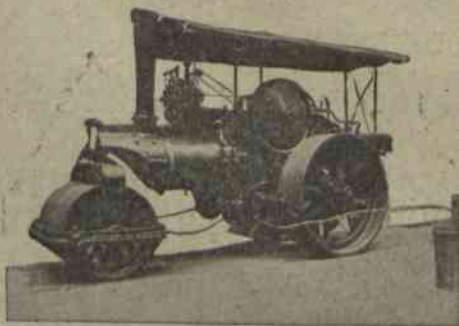
Telefony: 131-61, 268-60, 131-34, 77-77

Fabryka produkuje:

1. Parowozy normalne i wąskotorowe różnych typów i mocy.
2. Lokomotywy motorowe normalne i wąskotorowe.
3. Silniki spalinowe Diesel'a systemu Prof. Dr. L. Ebermana, stojące, szybkoobrotowe od 50—4000 KM mocy ze sprężarkami i bez sprężarek.
4. Walce drogowe parowe syst. „Skoda” z kotłem poziomym od 10 — 12 tonn i syst. Prof. Dr. L. Ebermana o kotle pionowym od 15 — 19 tonn wagi.
5. Walce motorowe.
6. Lokomobile rolnicze i przemysłowe od 13 KM mocy.
7. Całkowite urządzenia elektrowni z napędem generatorów silnikami Diesel'a syst. Prof. Dr. L. Ebermana.
8. Kotły parowe różnych typów, przewody parowe oraz całkowite urządzenia kotłowni.
9. Wyroby kute do 2 tonn wagi.
10. Wyroby tłoczone masowa produkcja z blach żelaznych i stalowych do 30 mm. grubości.

WSZELKIE CZĘŚCI ZAPASOWE DO WYRABIANYCH PRODUKTÓW, NAPRAWA PAROWOZÓW, KOTŁÓW i t. p. ORAZ NAPRAWA WSZELKICH URZĄDZEŃ, MECHANICZNYCH

Kosztorysy i porady techniczne bezpłatnie.

WYDZIAŁ POWIATOWY SEJMIKU W PRZASNYSZU

ogłasza

KONKURS

na posadę

Dozorczy Sanitarnego

z poborami w/g. XI-tej grupy płac urzędników państwowych.

Posada do objęcia zaraz lub 1-go kwietnia 1929 r.

Pożądane świadectwo z ukończenia kursu dla Dozorców Sanitarnych przy Państw. Szkole Hygieny względnie szkoły fclcerskiej, jak również znajomość prowadzenia kancelarii.

Oferty z odpisami świadectw nadsyłać pod adresem Wydziału Powiatowego w Przasnyszu do dnia 15 marca 1929 roku.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta: (—) St. Morawski